

جمهورية العراق
وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
جامعة الأنبار

مجلة جامعة الأنبار للغات والآداب

مجلة علمية فصلية محكمة
تعنى بدراسات وأبحاث اللغات وآدابها

ISSN:2073-6614
E-ISSN:2408-9680

المجلد (17) العدد (3) الشهر (أيلول)

السنة : 2025

جمهورية العراق
وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
جامعة الأنبار - كلية الآداب

مجلة جامعة الأنبار للغات والآداب

مجلة علمية فصلية محكمة تعنى بدراسات وأبحاث اللغات وآدابها

ISSN : 2073-6614
E-ISSN:2408-9680

رقم الإيداع في دار الكتب والوثائق ببغداد لسنة 1379

المجلد : (17) العدد (3) لشهر ايلول - 2025

أسرة المجلة

رئيس تحرير المجلة ومديرها								
رئيس التحرير	العراق	الأنبار	النقد الحديث والبلاغة	اللغة العربية / الأدب	كلية الآداب	أستاذ	أ.د. أيسر محمد فاضل	1
مدير التحرير	العراق	الأنبار	علم الأصوات	اللغة الإنكليزية / اللغة	التربية للبنات	أستاذ	أ.د. عمار عبد الوهاب عبد	2
أعضاء هيئة التحرير								
عضوًا	أمريكا	فولبريت	الأدب المقارن	اللغة الإنكليزية	الآداب والعلوم	أستاذ	وليم فرائك	3
عضوًا	دولة الامارات العربية	الشارقة	اللغات الشرقية	اللغات الأجنبية	الآداب والعلوم الإنسانية والاجتماعية	أستاذ	أ.د. عدنان خالد عبد الله	4
عضوًا	الأردن	الأردنية	النقد الحديث	اللغة العربية / الأدب	عميد كلية الآداب	أستاذ	أ.د. محمد أحمد عبد العزيز القضاة	5
عضوًا	الأردن	الأردنية	اللغويات العامة الإسبانية والإنكليزية	اللغات الأوروبية	كلية اللغات الأجنبية	أستاذ	أ.د. زياد محمد يوسف قوقزة	6
عضوًا	العراق	بغداد	ترجمة مصطلحات (فقه اللغة)	اللغة الروسية / فقه اللغة والاسلوبية	كلية اللغات	أستاذ	أ.د. منى عارف جاسم المشهداني	7
عضوًا	الأردن	الأردنية	الأدب واللغة الإيطالية	اللغة الإيطالية	كلية اللغات الأجنبية	أستاذ مشارك	أ.م.د. محمود خليل محمود جرن	8
عضوًا	العراق	الأنبار	الدلالة والنحو	اللغة العربية / اللغة	كلية الآداب	أستاذ	أ.د. طه شداد حمد	9
عضوًا	العراق	الأنبار	اللغة والنحو	اللغة العربية / اللغة	التربية للبنات	أستاذ	أ.د. خليل محمد سعيد مخلف	10
عضوًا	العراق	الأنبار	الرواية	اللغة الإنكليزية / الأدب	التربية للبنات	أستاذ مساعد	أ.م.د. عمر محمد عبد الله	11
عضوًا	العراق	الأنبار	النقد الحديث	اللغة العربية / الأدب	التربية للبنات	أستاذ مساعد	أ.م. د. شيماء جبار علي	12
عضوًا	العراق	الأنبار	النقد القديم والبلاغة	اللغة العربية / الأدب	كلية الآداب	أستاذ مساعد	أ.م. د. نهاد فخري محمود	13
عضوًا	العراق	الأنبار	الشعر الإنكليزي	اللغة الإنكليزية / اللغة	كلية الآداب	أستاذ مساعد	أ.م.د. عمر سعدون عايد	14
عضوًا	العراق	الأنبار	اللغة	اللغة الإنكليزية / اللغة	كلية الآداب	أستاذ مساعد	أ.م.د. محمد يحيى عبد الله	15

شروط النشر في المجلة

تهدف رئاسة تحرير المجلة وأعضاء هيئتها إلى الإرتقاء بمعامل تأثير المجلة تمهيداً لدخول قاعدة بيانات المستوعات العلمية والعالمية، وطبقاً لهذا تنشر مجلة جامعة الأنبار للغات والآداب البحوث التي تتسم بالرصانة العلمية والقيمة المعرفية، فضلاً عن سلامة اللغة ودقة التوثيق بما يوافق شروطها المدرجة في أدناه:

التسليم:

يمارس إرسال المراسلات جميعها بما في ذلك اشعارات قرار المحرر وطلبات المراجعة إلى هذه المجلة عبر نظام (E-JOURNAL PLUES) وعبر الرابط: <https://www.aujll.uoanbar.edu.iq/> ، وتقبل البحوث وفقاً للنظام كتابة البحوث (Word و LaTeX) ، وبالاتماد على نظام التوثيق العالمي APA ، ويجب كتابة النص بمسافة مزدوجة، في عمود مزدوج باستعمال كتابة من 12 نقطة.

التحضير:

يستعمل برنامج الورد (Word software) لكتابة المقالة. من المهم أن يتم حفظ الملف بالتنسيق الأصلي لبرنامج الورد (Word software) ويجب أن يكون النص بتنسيق افقي. اجعل تنسيق النص بسيطاً قدر الإمكان. ستم إزالة معظم رموز التنسيق واستبدالها عند معالجة المقالة. وعلى وجه الخصوص، لا تستعمل خيارات برنامج الورد لتبرير النص أو لوصل الكلمات. ومع ذلك، يستعمل وجهاً عريضاً ومائلاً وخطوطاً منخفضة ومرتفعات وما إلى ذلك. عند إعداد الجداول، إذا كنت تستعمل شبكة جدول، فاستعمل شبكة واحدة فقط لكل جدول فردي وليس شبكة لكل صف. إذا لم يتم استعمال شبكة، فاستعمل علامات الجدولة، وليس المسافات، لمحاذاة الأعمدة. ويجب إعداد النص الإلكتروني بطريقة تشبه إلى حد بعيد المخطوطات التقليدية.

الملاحق

يجب إعطاء الصيغ والمعادلات في B، A الخ إذا كان هناك أكثر من ملحق واحد، فيجب تحديدها على أنها (أ 1)، مكافئ. (أ 2)، وما إلى ذلك؛ في ملحق لاحق، مكافئ. (ب 1) وهكذا. وبالمثل Eq. الملاحق ترقيماً منفصلاً بالنسبة للجداول والأشكال: الجدول أ-1؛ الشكل أ 1، الخ

معلومات صفحة العنوان الأساسية

العنوان: موجز وغني بالمعلومات. غالباً ما تستعمل العنوانات في أنظمة استرجاع المعلومات. وتجنب الاختصارات والصيغ قدر الإمكان.

أسماء المؤلفين وعناوين انتسابهم الوظيفي: يرجى الإشارة بوضوح إلى الاسم (الأسماء) المحدد واسم (أسماء) العائلة لكل مؤلف والتأكد من دقة كتابة الأسماء جميعها. ويمكنك إضافة اسمك بين قوسين في البرنامج النصي الخاص بك.

قدم عناوين انتساب المؤلفين (حيث تم العمل الفعلي) أسفل الأسماء: حدد الانتماءات جميعها بحرف مرتفع صغير مباشرة بعد اسم المؤلف وأمام العنوان المناسب. أدخل العنوان البريدي الكامل لكل جهة انتساب، بما في ذلك اسم الدولة وعنوان البريد الإلكتروني لكل مؤلف، إذا كان متاحاً.

المؤلف المراسل: حدد بوضوح من سيتعامل مع المراسلات في جميع مراحل التحكيم والنشر، وأيضاً بعد النشر. تتضمن هذه المسؤولية الإجابة على أي استفسارات مستقبلية حول المنهجية والمواد. تأكد من تقديم عنوان البريد الإلكتروني وأن تفاصيل الاتصال يتم تحديثها من قبل المؤلف المقابل.

عنوان الانتساب: تستعمل الأرقام العربية العالية لمثل هذه الحواشي السفلية. مثال، اسم المؤلف¹، اسم المؤلف².

الملخص

الملخص: الملخصات باللغتين العربية والإنجليزية تكون معلوماتها متطابقة في المعنى، عدد الكلمات في كل ملخص (150-250) كلمة. كما يجب التأكد من صياغة اللغة للملخصات بحيث تكون لغة صحيحة ودقيقة مع مراعاة علامات الترقيم الصحيحة في الفقرات؛ لأن ضعف الصياغة اللغوية للملخصات يؤثر على قبول نشر الأبحاث في الموعد المحدد لها.

تنسيق الملخص: (نوع الخط: Simplified Arabic حجم الخط: 12 ومسافة بادئة 1.5 cm ومسافة النهاية: 1.5cm). ويجب أن يحتوي الملخص على (الأهداف، المنهجية، النتائج، الخلاصة)

الكلمات الدالة: كلمة، كلمة، كلمة. (الكلمات الدالة مفصولة بفواصل، الحد الأدنى 3 كلمات، الحد الأقصى 5 كلمات)

الكلمات الدالة (كلمات افتتاحية)
مطلوب مصطلحات أو كلمات رئيسية، بحد أقصى ثماني كلمات مفتاحية تشير إلى المحتويات الخاصة للنشر وليس إلى أساليبها يحتفظ المحرر بالحق في تغيير الكلمات الرئيسية.

طباعة أو لصق عنوان البحث باللغة العربية (تنسيق عنوان البحث - نوع الخط: Simplified Arabic حجم الخط: 14)

متن البحث:

تنسيق العنوان (اللغة العربية نوع الخط: Simplified Arabic حجم الخط: 12). (اللغة الإنجليزية نوع الخط: Times New Roman حجم الخط: 12).

تنسيق الفقرة: استعمل هذا التنسيق لطباعة الفقرات داخل العناوانات. توثيق المرجع آخر الفقرة (بالاسم الأخير للمؤلف، السنة) توثيق مرجع لغة إنجليزية (Last Name, Year). (اللغة العربية: نوع الخط: Simplified Arabic وحجم الخط: 12). (اللغة الإنجليزية نوع الخط: Times New Roman وحجم الخط: 10 ومسافة بادئة 0.5 للفقرة).

الرسوم التوضيحية

- نقاط عامة

تأكد من استعمال حروف وأحجام موحدة لعملك في الرسوم التوضيحية.

قم بتضمين الخطوط المستعملة إذا كان التطبيق يوفر هذا الخيار.

استهدف الخطوط الآتية في الرسوم التوضيحية: Arial أو Courier أو Times New Roman أو Symbol أو استعمال الخطوط التي تبدو متشابهة.

قم بترقيم الرسوم التوضيحية وفقاً لتسلسلها في النص.

استعمال اصطلاح تسمية منطقي لملفات الرسوم التوضيحية.

قدم تعليقاً على الرسوم التوضيحية بشكل منفصل.
حدد حجم الرسوم التوضيحية بالقرب من الأبعاد المطلوبة للإصدار المنشور.
أرسل كل رسم توضيحي كملف منفصل.

الصور الفوتوغرافية الملونة أو الرمادية (الألوان النصفية)، احتفظ بها بحد أدنى 300 نقطة في البوصة.
رسومات خطية نقطية (بيكسل أبيض وأسود خالص) (TIFF أو JPEG)، احتفظ بحد أدنى 1000 نقطة في البوصة. تركيبة خط
نقطي / نصف نغمة (ألوان أو تدرج رمادي) (TIFF أو JPEG)، احتفظ بحد أدنى 500 نقطة في البوصة.

الرجاء تجنب ما يأتي :

ملفات الإمداد (مثل GIF و BMP و PICT و WPG) تحتوي هذه عادةً على عدد قليل من البكسل ومجموعة محدودة من الألوان ؛

توفير الملفات منخفضة الدقة للغاية ؛

إرسال رسومات كبيرة بشكل غير متناسب مع المحتوى

- الشكل التوضيحي

تأكد من أن كل رسم توضيحي يحتوي على تعليق. والتعليقات منفصلة عن بعضها ولا تتعلق بشكل واحد فقط. يجب أن يشمل التعليق
على عنوان موجز (وليس على الشكل نفسه) ويكون وصفاً للرسم التوضيحي. احتفظ بالنص في الرسوم التوضيحية بحد أدنى ولكن
أشرح جميع الرموز والاختصارات المستعملة.

- الرسوم التوضيحية

حدد حجم الرسوم التوضيحية وفقاً لمواصفات المجلة الخاصة بعرض الأعمدة. يتم تقليل الأشكال بشكل عام إلى عرض عمود واحد
(8.8 سم) أو أصغر. أرسل كل رسم توضيحي بالحجم النهائي الذي تريد أن يظهر به في المجلة. • يجب أن يحضر كل رسم توضيحي
للاستنساخ 100٪. • تجنب تقديم الرسوم التوضيحية التي تحتوي على محاور صغيرة ذات تسميات كبيرة الحجم. • تأكد من أن
أوزان الخط ستكون 0.5 نقطة أو أكثر في الحجم النهائي المنشور. سوف تتراكم أوزان الخط التي تقل عن 0.5 نقطة بشكل سيئ.

- الجداول

يجب أن تحمل الجداول أرقاماً متتالية. الرجاء إضافة العنوانات مباشرة فوق الجداول

الاستشهاد المصادر

برنامج إدارة المراجع

استعمال ملحقات الاقتباس من أنماط المنتجات، مثل: Endnote plugin أو Mendeley

قائمة المصادر والمراجع

ملاحظة مهمة: قائمة المراجع في نهاية البحث مرتبة ترتيباً هجائياً، وإذا استعمل الباحث مصادر باللغة العربية وأخرى باللغة
الإنجليزية فيجب أن تُرفق في نهايته قائمتان بالمراجع باللغتين العربية ثم الإنجليزية وفي حال عدم توفر مراجع باللغة الإنجليزية
تترجم المراجع العربية وتضاف في نهاية البحث.

المجلة تعتمد نظام الـ APA في التوثيق. دليل المؤلف يوضح آلية التوثيق في نظام الـ APA (اللغة العربية: نوع الخط Simplified Arabic حجم الخط: 10.5)

أمثلة:

الكتب:

الأسد، ن. (1955). مصادر الشعر الجاهلي. (ط1). مصر: دار المعارف.

مقالة أو فصل في كتاب:

الخلف، ع. (1998). الجفاف وأبعاده البيئية في منطقة الرياض. في منطقة الرياض دراسة تاريخية وجغرافية واجتماعية، (ص 174-278). الرياض: إمارة منطقة الرياض.

توثيق المجلة

مشاقبة، أ. (2011). الإصلاح السياسي المعنى والمفهوم. مجلة الدبلوماسية الأردنية، 2 (2)، 24-33.

ورقة علمية من مؤتمر:

مزريق، ع. (2011). دور التعليم العالي والبحث العلمي في تحقيق تنمية اقتصادية واجتماعية مستدامة. المؤتمر العربي الأول الرؤية المستقبلية للنهوض بالبحث العلمي في الوطن العربي، 2011- آذار، جامعة اليرموك، إربد.

الرسائل الجامعية:

السبتين، أ. (2014). المشكلات السلوكية السائدة لدى طفل الروضة في محافظة الكرك من وجهة نظر المعلمات، رسالة ماجستير غير منشورة، جامعة مؤتة، الأردن.

يجب كتابة المراجع بالشكل الآتية:

1. يكتب مع مؤلف واحد

تضمنين (إن وجد): الاسم الأخير للمؤلفين والاسم الأول؛ سنة النشر؛ لقب؛ طبعة (إن لم تكن الأولى)؛ مكان النشر والناشر. أمثلة

نيوت. ار. ١٩٨٨. اللافتاريات: دراسة استقصائية للحفظ النوعي. نيويورك. مطبعة جامعة أكسفورد.

بيناك، ار. دبلو. ١٩٧١. لافقاريات المياه العذبة في الولايات المتحدة. الطبعة الثانية. نيويورك. جون ولي وسونس.

2. كتب مع مؤلفين أو أكثر

ويلستر، ار.ال. و ولفروم، ام، ال. ١٩٦٢. طرق في كيمياء الكربوهيدرات. نيويورك ولندن. الصحافة الأكاديمية.

بونابيو، اي. دوريكو، ام. و ثراولاز، جي. ١٩٩٩. ذكاء السرب: من النظم الطبيعية إلى الاصطناعية. نيويورك. مطبعة جامعة أكسفورد.

3. الكتب الإلكترونية

يجب تقديم نفس المعلومات بالنسبة للكتب المطبوعة، انظر الأمثلة أعلاه. بالنسبة للكتب التي تمت قراءتها أو تنزيلها من موقع مكتبة أو مواقع لبيع الكتب، يجب إضافة المعلومات التي تفيد بأنه كتاب إلكتروني في نهاية المرجع. مثال:

بون، ان. كي و كيو، اس. ٢٠١٢. نموذج لهيكل المعادلة. نيويورك: مطبعة جامعة أكسفورد. الكتاب الإلكتروني.

تتوفر أحياناً بعض الكتب التي انتهت صلاحية حقوق النشر الخاصة بها مجاناً على الإنترنت (وهي في الملك العام). في هذه الحالات ، يجب عليك إضافة عنوان URL الكامل (.... // http: (أو الرابط الذي قدمه الناشر وتاريخ وصولك ، تاريخ تنزيل / قراءة الكتاب.

4. فصول الكتاب

تضمنين (إن وجد): الاسم (الأسماء) الأخير والاسم (الأسماء) الأول لمؤلف (مؤلفي) فصل الكتاب. سنة النشر. عنوان فصل من الكتاب. في الاسم الأول والعائلة للمحررين والمحرر (المحررون) بين قوسين. عنوان الكتاب. الطبعة (إن لم يكن 1: ش). مكان النشر: الناشر ، أرقام صفحات الفصل.

مثال:

مرتس، جي. اي. ١٩٩٣. الكلوروكربونات وكلورو هيدروكربونات. في: كروسجويتز و هو- كرانت ام (دس)، موسوعة التكنولوجيا الكيميائية. نيويورك. جون ولي و سونس، ٤٠-٥٠.

5. مقالات المجلات

تضمنين (إن وجد): اسم العائلة والحرف الأول من الاسم (الأسماء) الأول للمؤلف (المؤلفين). سنة النشر. عنوان المقال. اسم المجلة المجلد (العدد): أرقام صفحات المقالة. مثال:

شاشانك شارما، رافي شارما. ٢٠١٥. دراسة عن الخصائص البصرية للبلورات النانوية بالمغنيسيوم المشبع بالزنك، كثافة العمليات. علوم. جي. ٢ (١) ١٢٠-١٣٠
6. مقالات المجلات الإلكترونية

تم تضمين نفس المعلومات لمقالات المجلات (انظر المثال أعلاه) ورقم DOI. DOI

(معرف الكائن الرقمي) لتعريف كائن بشكل فريد مثل مقالة إلكترونية. أرقام دائمة ، مما يجعل من .

السهل تحديد موقع المقالات حتى إذا تم تغيير عنوان للمقالة ال URL.

ارقام المقالة وفي بعض U فيجب معرفة الكائن الرقمي للمقالة من قبل كبار الناشرين. إذا لم يكن هناك كائن رقمي للمقالة يتم تعيين الحالات تاريخ الوصول للموقع (بشكل أساسي المقالات المتوفرة مجاناً على الإنترنت). مثال:

داس، جي. و اجاريا، بي. سي. ٢٠٠٣. الهيدرولوجيا وتقييم جودة المياه في مدينة كوتاك ، الهند. تلوث الماء والهواء والترربة، ١٥٠: ١٦٣-١٧٥. دوى: ١٠. ١٠٢٣. ١ / ١٠٢٣. ١٠٢٦١٩٣٥١٤٨٧٥.

7. الرسائل الجامعية والأطروحات .

قم بتضمين معلومات حول الجامعة التي تخرجت منها والمسمى الوظيفي للدرجة العلمية. مثال:

علي ، س.م. ٢٠١٢. التقييم الهيدرولوجي البيئي لمنطقة بغداد. أطروحة دكتوراه. قسم الجيولوجيا، كلية العلوم، جامعة بغداد، العراق.

8. أوراق وقائع المؤتمرات والندوات

يتم نشر المحاضرات / العروض التقديمية في المؤتمرات والندوات في مختارات تسمى الوقائع. يجب إدراج عنوان وسنة ومدينة المؤتمر إذا كانت معروفة. تضمنين المساهمات الفردية في وقائع المؤتمر، إذا نشرت في مجملها (وليس مجردة فقط) تعامل كفصول في الكتب. مثال:

ميشرا ار. ١٩٧٢. دراسة مقارنة لصافي الإنتاجية الأولية للغابات الجافة النفضية والمراعي في فاراناسي. ندوة حول البيئة الاستوائية مع التركيز على الإنتاج العضوي. معهد البيئة الاستوائية، جامعة جورجيا: ٢٧٨-٢٩٣.

ملاحظة مهمة : يجب ترجمة المصادر والمراجع إلى اللغة الإنكليزية .

المحتويات

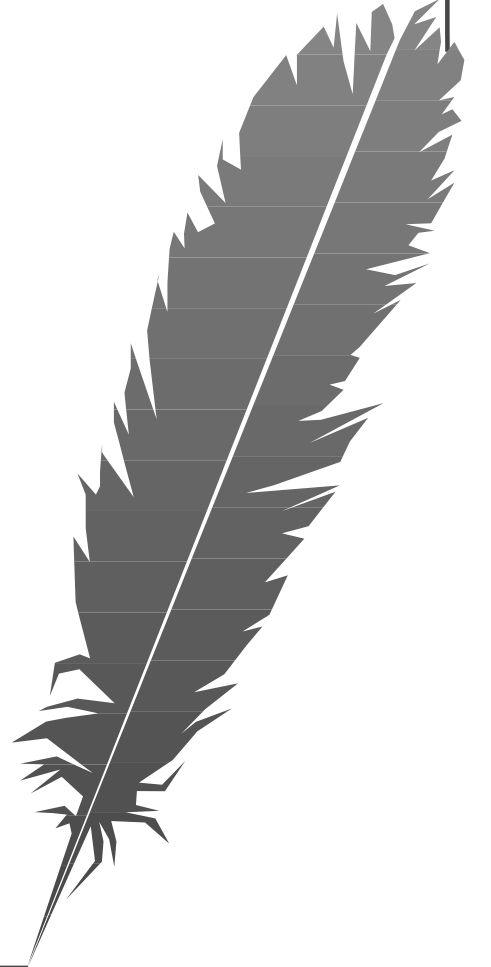
الصفحة	اسم الباحث أو الباحثين	عنوان البحث	ت
1-13	م.م. خالد عبد الستار جبر	تقنيات بناء الزمن السردي في رواية أحذب بغداد	1.
14-30	مروة منعم خلف أ.د. جاسم محمد عباس	فاعلية الزمن والشخصية في البناء الدرامي - شعر اللصوص في العصرين الجاهلي والإسلامي مثالا (مقال مراجعة موضوع)	2.
31-41	أ.م.د. جمال فاضل فرحان	الشعر الإسلامي حتى نهاية العصر الأموي من منظور النقد النسوي	3.
42-56	أ.م.د. د. شاهو سعيد فتح الله	التطوير المنهجي للأدب المقارن عبر استخدام آليات التفكير الناقد	4.
57-67	تيسير عبد الحافظ عبد الرحمن	“Trauma, Memory, and Dislocation in Elizabeth Bowen's ‘The Demon Lover’”	5.
68-82	هند مؤيد عبد أ.د. د. عمار عبد الوهاب العبدلي	Investigating Iraqi EFL Learners’ Production of English Gliding Vowels	6.
83-101	أ.م.د. ساهرة موسى سلمان	Socio-pragmatic Analysis of the Slave-master Interaction in Samuel Becket’s <i>Waiting for Godot</i>	7.
102-111	م.م. جمال خليل عبد القادر	La littérature féministe française au XXe siècle : <i>La femme rompue</i> Simone de Beauvoir et <i>la femme gelée</i> d’ Annie Ernaux comme des exemples.	8.
112-126	محمد عبد الله شرموط	Semántica Procedimental e Inferencia Pragmática en el Español	9.
127-141	م.د. د. عفتان مهاوش شرقي	בעיות בתרגום השיח הטיפוני בקוראן: ניתוח ביקורתי לתרגום סורת אל-איסראא לאורי רובין	10.

بسم الله الرحمن الرحيم

كلمة هيئة التحرير:

في رحاب اللغات والآداب تتجلى أعمق صور الوعي الإنساني؛ فهي الوعاء الذي يحفظ ذاكرة الشعوب، والجسر الذي تعبر عليه المعارف، والمرآة التي تنعكس فيها التجارب الحضارية والفكرية. ولأن اللغة ليست أداة تواصل فحسب، بل فضاءً لتوليد المعنى وصوغ الهوية، فإن دراستها والبحث في آدابها يظلّ فعلاً نقدياً خلاقاً يتجاوز حدود الزمان والمكان. من هذا المنطلق، تسعى مجلّتنا لأن تكون فضاءً رحباً للباحثين، يلتقون فيه عند تخوم اللغة وسحر الأدب، ويتحاورون عبر مقاربات نقدية ومناهج متجددة، بغية إثراء المشهد العلمي وتوسيع أفق الدرس اللغوي والأدبي معاً. وإذ نضع بين أيديكم هذا العدد، فإننا نطمح أن يكون إضافةً نوعية تسهم في ترسيخ مكانة الدراسات اللغوية والأدبية، وتفتح آفاقاً للبحث الجاد، وتؤكد أن رسالة الجامعة والفكر الأصيل إنما تكمن في الجمع بين الأصالة والتجديد، بين العمق العلمي وثراء الإبداع.

رئيس تحرير المجلة

Journal family

Editor-in-Chief and Director of the Journal

Dr. Ayser Mohamed Fadel	Professor	Faculty of Arts	Arabic / Literature	Modern Criticism and Rhetoric	Anbar	Iraq	Editor in Chief
Dr. Ammar Abdel Wahab Abed	Assistant Professor	Education for Women	English / Linguistics	Phonetics	Anbar	Iraq	Managing Editor

Editorial board members

William Franke	Professor	Arts and Sciences	English	Comparative Arts	Vanderbilt University	US	Member
Dr. Adnan Khaled Abdullah	Professor	Arts, Humanities and Social Sciences	foreign languages	Oriental Languages	Sharjah	United Arab Emirates	Member
Dr. Mohamed Ahmed Abdel Aziz Al-Qudat	Professor	Dean of the Faculty of Arts	Arabic / Arts	Modern Criticism	Jordanian	Jordan	Member
Dr. Ziyad Muhammad Yusuf Quqazah	Professor	Faculty of Foreign Languages	European languages	General Linguistics Spanish and English	Jordanian	Jordan	Member
Dr. Mona Aref Jassim Al Mashhadani	Professor	Faculty of languages	Russian / philology and stylistics	Translation Of Terms (Philology)	Baghdad	Iraq	Member
Dr. Mahmoud Khalil Mahmoud Jarn	Associate professor	Faculty of Foreign Languages	Italian	Italian Language and Arts	Jordanian	Jordan	Member
Dr. Taha Shaddad Hamad	Professor	Faculty of Arts	Arabic / Linguistics	Syntax and Semantics	Anbar	Iraq	Member
Dr. Khalil Muhammad Saeed Mukhlif	Professor	Education for Women	Arabic / Linguistics	Language and Syntax	Anbar	Iraq	Member
Dr. Omar Mohammad Abdullah Jassim	Assistant Professor	Education for Women	English / Literature	Novel	Anbar	Iraq	Member
Dr. Shaima Jabbar Ali	Assistant Professor	Education for Women	Arabic / Literature	Modern Criticism	Anbar	Iraq	Member
Dr. Nihad Fakhry Mahmoud	Assistant Professor	Faculty of Arts	Arabic / Literature	Ancient Criticism and Rhetoric	Anbar	Iraq	Member
Dr. Omar Saadoon Ayyed	Assistant Professor	Faculty of Arts	English / Linguistics	English poetry	Anbar	Iraq	Member
Dr. Mohamad Yahya Abdullah	Associate professor	Faculty of Arts	foreign languages	Applied linguistics	Anbar	Iraq	Member

Terms of publication in the journal

Guide for Authors

General Details for Authors

Submission

Articles may be submitted online to this journal. Editable files (e.g., Word, LaTeX) are required to typeset your article for final publication. All correspondence, including notification of the Editor's decision and requests for revision, is sent by e-mail. Contributions to this journal may be submitted either online or outside the system.

Text should be typed double-spaced, in a double column using 12-point type.

Preparation

Use of word processing software

It is important that the file be saved in the native format of the word processor used. The text should be in Horizontal format. Keep the layout of the text as simple as possible. Most formatting codes will be removed and replaced on processing the article. In particular, do not use the word processor's options to justify text or to hyphenate words. However, do use bold face, italics, subscripts, superscripts etc. When preparing tables, if you are using a table grid, use only one grid for each individual table and not a grid for each row. If no grid is used, use tabs, not spaces, to align columns. The electronic text should be prepared in a way very similar to that of conventional manuscripts.

Article structure

Appendices

If there is more than one appendix, they should be identified as A, B, etc. Formulae and equations in appendices should be given separate numbering: Eq. (A.1), Eq. (A.2), etc.; in a subsequent appendix, Eq. (B.1) and so on. Similarly, for tables and figures: Table A.1; Fig. A.1, etc.

Essential title page information

Title: Concise and informative. Titles are often used in information-retrieval systems. Avoid abbreviations and formulae where possible.

Author names and affiliations: Please clearly indicate the given name(s) and family name(s) of each author and check that all names are accurately spelled. You can add your name between parentheses in your own script behind the

English transliteration. Present the authors' affiliation addresses (where the actual work was done) below the names. Indicate all affiliations with a lower--case superscript letter immediately after the author's name and in front of the appropriate address. Provide the full postal address of each affiliation, including the country name and, if available, the e-mail address of each author.

Corresponding author: Clearly indicate who will handle correspondence at all stages of refereeing and publication, also post-publication. This responsibility includes answering any future queries about Methodology and Materials. Ensure that the e-mail address is given and that contact details are kept up to date by the corresponding author.

Affiliation address: Superscript Arabic numerals are used for such footnotes.

Abstract

Abstract (250 words maximum) should be a summary of the paper and not an introduction. Because the abstract may be used in abstracting journals, it should be self-contained (i.e., no numerical references) and substantive in nature, presenting concisely the objectives, methodology used, results obtained, and their significance.

Keywords

Subject terms or keywords are required, maximum of eight. Key words referring to the special contents of the publication, and not to its methods. The editor retains the right to change the Key words.

Acknowledgements

Collate acknowledgements in a separate section at the end of the article before the references and do not, therefore, include them on the title page, as a footnote to the title or otherwise. List here those individuals who provided help during the research (e.g., providing language help, writing assistance or proof reading the article, etc.).

Artwork

General points

Make sure you use uniform lettering and sizing of your original artwork.

Embed the used fonts if the application provides that option.

Aim to use the following fonts in your illustrations: Arial, Courier, Times New Roman, Symbol, or use fonts that look similar.

Number the illustrations according to their sequence in the text.

Use a logical naming convention for your artwork files.

Provide captions to illustrations separately.

Size the illustrations close to the desired dimensions of the published version.

. TIFF (or JPEG): Color or grayscale photographs (halftones), keep to a minimum of 300 dpi.

TIFF (or JPEG): Bitmapped (pure black & white pixels) line drawings, keep to a minimum of 1000 dpi. TIFF (or JPEG): Combinations bitmapped line/half-tone (color or grayscale), keep to a minimum of 500 dpi.

Please do not:

Supply files (e.g., GIF, BMP, PICT, WPG); these typically have a low number of pixels and limited set of colors;

Supply files that are too low in resolution;

Submit graphics that are disproportionately large for the content.

Figure captions

Ensure that each illustration has a caption. Supply captions separately, not attached to the figure. A caption should comprise a brief title (not on the figure itself) and a description of the illustration. Keep text in the illustrations themselves to a minimum but explain all symbols and abbreviations used.

Illustrations

Size your illustrations according to the journal's specifications for column widths. Figures are generally reduced to either one-column width (8.8 cm) or smaller. Submit each illustration at the final size in which you would like it to appear in the journal. Each illustration should be prepared for 100% reproduction. •Avoid submitting illustrations containing small axes with oversized labels. •Ensure that line weights will be 0.5 points or greater in the final published size. Line weights below 0.5 points will reproduce poorly

Tables

Tables should bear consecutive numbers. Please add headings immediately above the tables

Works cited

Reference management software

Using citation plugins from products styles, such as Mendeley or Endnote plugin.

References should be given in the following form:

1. Books with one Author

Include (if available): authors last name and first name; year of publication; title; edition (if not 1st); place of publication and publisher.

Examples

New, T. R. 1988. Invertebrate: Surveys for conservation. New York. Oxford University Press.

Pennak , R.W.1971. Freshwater invertebrates of the United States. 2nd ed. New York. John ?Wily & Sons .

2. Books with two or more Authors

Whistler, R. L. and Wolfrom, M. L. 1962. Methods in carbohydrate chemistry (I). New York and London. Academic press.

Bonabeau, E., Dorigo, M., and Theraulaz, G. 1999. Swarm Intelligence: From Natural to Artificial Systems. New York. Oxford University Press.

3. E-books

The same information should be provided as for printed books, see examples above. For books that have been read or downloaded from a library website or bookshop you should add the information that it is an e-book at the end of the reference.

Example:

Bowen, N. K. and Guo, S. 2012. Structural equation modeling. New York: Oxford University Press. E-book.

Some books whose copyright have expired are sometimes freely available on the internet (They are in the public domain.). In those cases you should add the complete URL ([http ://....](http://...)) or the link provided by the publisher and your date of access, the date you downloaded/read the book.

4. Book Chapters

Include (if available): Last name(s) and first name(s) of author(s) of book chapter. Year of publication. Title of book chapter. In first and family name(s) of editor(s) and ed(s) in brackets. Title of book. Edition (if not 1:st). Place of publication: publisher, page numbers of chapter.

Example

Mertens, J. A. 1993. Chlorocarbons and chlorhydrocarbons. In: Kroschwitz and Howe-Grant M (eds), Encyclopedia of Chemical Technology. New York: John Wiley & Sons , 40-50.

5. Journal Articles

Include (if available): Last name(s) and the first letter of the first name (s) of author(s). Year of publication. Title of article. Journal name Volume (issue): page numbers of article.

Examples:

Shashank Sharma, Ravi Sharma, 2015 . Study on th optical properties of MN doped ZnS nanocrystals, Int. Sci. J. 2 (1) 120–130.

6. Electronic Journal Articles

Same information included as for journal articles (see example above) and a

DOI-number. DOI (Digital Object Identifier) is used to uniquely identify an object such as an electronic article. DOI-numbers are permanent, which makes it possible to easily locate articles even if the URL of the article has changed. Articles are assigned DOI-numbers by major academic publishers. If there is no DOI-number, you should give the URL-link of the article and in some cases access date (mainly articles that are freely available on the internet).

Example:

Das, J. and Acharya, B. C. 2003. Hydrology and assessment of lotic water quality in Cuttack City, India. Water, Air and Soil Pollution, 150:163-175. doi:10.1023/A:1026193514875

7. Dissertations and theses

Include information about university of graduation and title of degree.

Examples

Ali, S.M. 2012. Hydrogeological environmental assessment of Baghdad area. Ph.D. Thesis, Department of Geology, College of Science, Baghdad University, Iraq.

8. Conference Proceedings and Symposia papers

Lectures/presentations at conferences and seminars are published in anthologies called proceedings. Title, year and city of conference are to be included if known. Individual contributions to conference proceedings, if published in their totality (not abstract only) are treated as chapters in books.

Example:

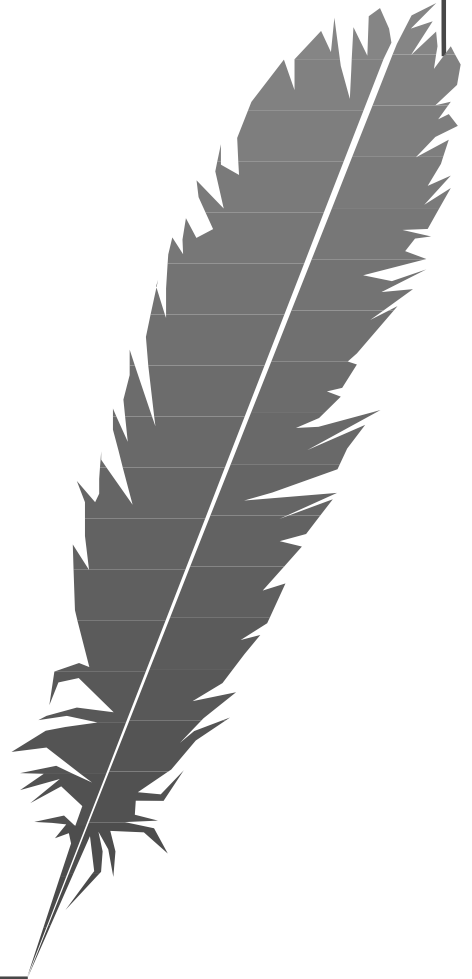
Mishra R. 1972. A comparative study of net primary productivity of dry deciduous forest and grassland of Varanasi. Symposium on tropical ecology with emphasis on organic production. Institute of Tropical Ecology, University of Georgia: 278-293.

In the name of God, the most gracious, the most merciful

Editorial board word:

Within the realm of languages and literature, the deepest forms of human consciousness are revealed. They are the vessel that preserves the memory of peoples, the bridge across which knowledge is conveyed, and the mirror in which cultural and intellectual experiences are reflected. Because language is not only a tool of communication, but also a space for generating meaning and shaping identity, studying it and researching its literature remains a critical and creative act that transcends the boundaries of time and space. From this standpoint, our journal seeks to be a welcoming space for researchers, where they can meet at the edges of language and the magic of literature, engaging in dialogue through critical approaches and innovative methodologies. This aims to enrich the scholarly landscape and expand the horizons of linguistic and literary studies. As we present this issue to you, we hope it will be a qualitative addition that contributes to consolidating the status of linguistic and literary studies, opens horizons for serious research, and affirms that the mission of the university and authentic thought lies in combining authenticity and innovation, scientific depth and the richness of creativity.

Editor-in-Chief of the magazine

Challenges in Translating Argumentative Discourse in the Qur'an: A Critical
Analysis of Uri Rubin's Translation of Surah Al-Isra"

Dr. Aftan M. Sharqi

Department of Arabic Language, Al-Qaim College of Education, Anbar, University Anbar

abonoor75@uoanbar.edu.iq

Received: 2025-7-1

Accepted: 2025-8-1

First published online: 2025-9-30

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6862-1829>.DOI: <https://doi.org/10.37654/aujll285>.

Corresponding author: Aftan Sharqi

Cite as: Sharqi, A. M. S. (2025). Pragmatic Challenges in Translating Qur'anic Argumentation: An Applied Study of Surah Al-Isra in Uri Rubin's Hebrew Translation. *Anbar University Journal of Languages and Literature*, 17(3), 127-141. <https://doi.org/10.37654/aujll285>

©Authors, 2025, College of Arts, University of Anbar. This is an open access article under the CC BY 4.0 license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

ABSTRACT:

This study explores the pragmatic challenges in translating Qur'anic argumentative discourse, through an analytical examination of Uri Rubin's Hebrew translation of selected verses from Surah Al-Isra. The research aims to assess the extent to which the translation preserves argumentative functions and speech acts, and whether it maintains the pragmatic structure of the original Qur'anic discourse. The study adopts a pragmatic-argumentative framework to reveal the influence of cultural and religious contexts on the formation and reception of translated religious texts.

Using this framework as a theoretical lens, the study identifies instances of semantic shifts and loss of argumentative function within the Hebrew translation. It reveals that the translator's religious background and stylistic choices significantly influenced the rendered discourse, leading to reduced fidelity in conveying the original's pragmatic intentions. The research contributes to the development of a critical pragmatic approach in the translation of religious texts and calls for a re-evaluation of translation methodologies applied to the Qur'an in contemporary academic and linguistic contexts.

Keywords: Pragmatics – Argumentation – Surah Al-Isra – Uri Rubin – Speech Acts – Cultural Context.

إشكاليات ترجمة الخطاب الحجاجي في القرآن الكريم: تحليل نقدي لترجمة سورة الإسراء
لأوري روبين

الملخص:

تتناول هذه الدراسة البحث في الإشكالات التداولية في ترجمة الخطاب الحجاجي القرآني، من خلال تحليل ترجمة أوري روبين لآيات مختارة من سورة الإسراء إلى اللغة العبرية. تهدف هذه الدراسة للكشف عن مدى إمكان الترجمة في نقل الوظائف الحجاجية والأفعال الكلامية، وقدرتها في المحافظة على البنية التداولية للخطاب القرآني، والوقوف على مواطن الإخفاق والنجاح. يستند البحث إلى المنهج التداولي والحجاجي، مبيناً أثر السياق الثقافي والديني في تشكيل الترجمة وتلقيها.

وقد اعتمد البحث على المنهج التداولي والحجاجي بوصفه إطاراً نظرياً في تحليل الظواهر الترجمية، كما رصد أبرز مواطن الانزياح الدلالي وفقدان الوظيفة الحجاجية في الترجمة المدروسة. وتبين من خلال الدراسة أن السياق العقائدي للمترجم، واختياراته الأسلوبية، لعبت دوراً حاسماً في تشكيل الخطاب المترجم، مما أثر على دقة النقل وأمانة الأداء.

التداولي. تسعى الدراسة إلى المساهمة في تأصيل مقاربة نقدية تداولية لترجمة النصوص الدينية، ودعوة لإعادة النظر في آليات التعامل مع النص القرآني في الحقول الترجمية المعاصرة.

الكلمات المفتاحية: التداولية – الحجاج – سورة الإسراء – أوري روبين – أفعال الكلام – السياق الثقافي

בעיות בתרגום השיח הטיעוני בקוראן: ניתוח ביקורתי לתרגום סורת אל-איסראא לאורי רובין

תקציר (עברית):

מחקר זה עוסק באתגרים פרגמטיים בתרגום השיח הטיעוני בקוראן, באמצעות ניתוח ביקורתי של תרגומו של אורי רובין לפסוקים נבחרים מסורת "אל-אסרא" לעברית. מטרת המחקר לבחון באיזו מידה מצליח התרגום לשמר את הפונקציות הטיעוניות ואת פעולות הדיבור, והאם הוא שומר על המבנה הפרגמטי של השיח הקוראני המקורי. המחקר מבוסס על מסגרת פרגמטית-טיעונית אשר מדגישה את השפעת ההקשרים התרבותיים והדתיים על עיצוב וקליטת הטקסט המתורגם.

הניתוח מגלה מקרים של סטייה סמנטית ואובדן הפונקציה הטיעונית בתרגום העברי. ממצאי המחקר מצביעים על כך שרקעו האמוני של המתרגם והבחירות הסגנוניות שלו השפיעו באופן משמעותי על השיח המתורגם, ופגעו בדיוק העברת הכוונה הפרגמטית של המקור. המחקר מבקש לתרום לפיתוח גישה פרגמטית-ביקורתית בתרגום טקסטים דתיים, וקורא לבחינה מחודשת של גישות התרגום הנהוגות ביחס לקוראן בשיח הלשוני והאקדמי בן-זמננו.

בעיות פרגמטיות בתרגום הארגומנטציה הקוראנית: מחקר יישומי על סורת אל-איסראא' בתרגומו של אורי רובין לעברית.

פרגמטיות- ארגומנטציה- סורת אל אסראא- אורי רובין- פעולות דיבור- ההקשר התרבותי: מילות מפתח

בעייתיות המחקר טמונה ביכולתו של המתרגם להעביר את המבנים הטיעוניים (הקוגניים): **בעייתיות המחקר** בשיח הקוראני לעברית, וביכולתו של תרגום זה לשמר את הפונקציות הפרגמטיות של פעלי הדיבור והטיעונים הקוראניים, מבלי לרוקן את הטקסט ממשמעויותיו הדיאלקטיות והאמוניות, וזאת תוך התחשבות ברקע התרבותי והדתי של המתרגם.

רביעית: חשיבות המחקר

- הבלטת ההשפעה הפרגמטית בתרגום טקסטים דתיים.
- הצגת מודלים יישומיים באמצעות בחירת סורות קוראניות עשירות בשיח טיעוני.
- העשרת תחום התרגום הקוראני באמצעות ביקורת פרגמטית מעמיקה.
- הצגת תפקיד ההקשר האמוני והתרבותי בעיצוב התרגום.

יעדי המחקר

- ניתוח פסוקי הטיעון מסורת אל-איסראא'.
- בחינת הבעייתיות הפרגמטית בתרגומו של אורי רובין.
- בדיקת מידת הצלחת התרגום בשמירה על פעלי הדיבור.
- בחינת השפעת הבחירות הלשוניות בתרגום על האופי הטיעוני של הטקסט הקוראני.

1: הפרק הראשון: מבוא כללי ומסגרת תיאורטית

(נחשבת לאחד הנתיבים המודרניים החשובים ביותר בניתוח שיח, שכן **1.1 Pragmatics: מבוא** : הפרגמטיקה) יש לה את היכולת להבליט את הקשר בין השפה להקשר, ולהציע פרשנות חזרתית מהמשמעות המילולית הגלויה, בתוספת כוונות ותכנים עמוקים יותר. כאשר אנו מדברים על הקוראן הקדוש כשיח בעל אופי אלוהי, הכולל

ממדים שכנועיים, חינוכיים ורוחניים, ניתוח שיח זה מנקודת מבט פרגמטית מהווה גישה הולמת להבנת המבנה (Leech, 1983p. x) התקשורת שלי, רקעיו הטיעוניים, והשפעתו על הנמען

הבעיה הולכת ומסתבכת עוד יותר כאשר שיח דתי זה מועבר לשפה אחרת, שכן העניין אינו מצטמצם לגבולות התרגום הסמנטי בלבד, אלא חורג מכך להעברת פונקציה לשונית שלמה הכוללת פעלי דיבור, הקשרי תקשורת ומטרות טיעוניות מרובות. וכאן עולה השאלה המהותית: האם התרגום יכול לשמר ממדים אלו מבלי לפגוע במבנה השיח המקורי?

מחקר זה יוצא מן ההנחה כי התרגום לעברית של סורת אלאסרא שביצע אורי רובין כולל הסטות פרגמטיות שמשפיעות על המבנה הארגומנטטיבי של הטקסט הקוראני, וכי חלק מהסטיות הללו עשויות לנבוע מהבדלים בהקשר התרבותי והדתי, או ממגבלות של כלי התרגום בייצוג הפונקציות הדיבוריות המקוריות

גבולות המחקר מצומצמים לבחינת סורת אלאסרא בתרגומו של אורי רובין, כמקרה מבחן להעברת השיח הקוראני לשפה העברית, מבלי להרחיב לסורות אחרות או לתרגומים אחרים. המחקר מתמקד בהיבטים הפרגמטיים והארגומנטטיביים, ואינו נכנס לניתוח לשוני צר או סמנטי טהור

חידושו של מחקר זה טמון בכך שהוא עוסק בתרגום של טקסט קוראני דיאלוגי ובעל אופי שכנועי, לאור תיאוריית הפרגמטיקה, במסגרת יישום מעשי על תרגום עברי עכשווי. מדובר בכיוון נדיר בתחום המחקרים ההשוואתיים בין הערבית לעברית, ובמיוחד בתחום תרגום הטקסטים הדתיים

1-2: מובן הפרגמטיקה: פרגמטיקה בערבית היא תדאול מהשורש (ד.ו. ל) כלומר מעבר ומעקב (פירוש אבאדי, 2003: 900). ונאמר גם כי אללה החליף את הימים בין הבריות, כלומר ניהל אותם ושינה אותם (معجم الوسيط, 1989: 304), וכך אמר אללה יתברך בקוראן הקדוש: ﴿وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَّوْهَا بَيْنَ النَّاسِ﴾ [אל عمران: 140], כלומר ניהל ושינה את הימים

הפרגמטיקה, לפי "מילון אוקספורד", מוגדרת כמדע העוסק בחקר השפה, תוך התמקדות באופן שבו השפה משמשת לביטוי מציאותי ואמיתי של מה שהדובר רוצה למסור במצבים ספציפיים, העשויים לכלול משמעויות עקיפות, בייחוד במקרים שבהם המילים הנבחרות עלולות לרמוז על משמעויות שונות מאלה שנועדו למסירה (Ashby, M. 2000, 990) בפועל.

אכן, הפרגמטיקה עוסקת בניתוח כוונת הדובר בדבריו, לא רק במשמעותן המילולית של המילים כשלעצמן – כפי שהן מועברות על ידי הדובר (או הכותב) ומפורשות על ידי המאזין (או הקורא). לפיכך, היא עוסקת יותר בניתוח למה אנשים מתכוונים כשהם מדברים, ולא רק במה שהמילים או הביטויים עצמם אומרים. הפרגמטיקה היא אפוא חקר המשמעות שאותה הדובר מתכוון. ניתן לומר שהפרגמטיקה היא "חקירה של משמעויות נסתרות"; חיפוש אחר המשמעויות הנסתרות שאינן מובנות ממשט המילים. היא חוקרת את מה שמובן מהדיבור מעבר לנאמר (Yule, 1996, p.3) בגלוי

המונח פרגמטיקה משמש לציון ענף מתחום הסמיוטיקה, כלומר חקר היחסים הפונקציונליים והסיבתיים בין סמלים לשוניים. (שבקי. ללא תאריך. ע1516).

1-3-מושג: פעולות דיבור.

השורש הערבי "ק-ו-ל" מצביע על הצהרה וביטוי. פועל דיבור מתייחס להשפעה שהדיבור יוצר בתודעת הנמען אל-ראע'ב אל-אצפהאני הגדיר זאת: "ה'קל' (אמירה) הוא כל מילה מדוברת המעידה על משמעות" (الراغب الأصفهاني, 1992)

"How to Do Things with Words" תיאוריית "פעולות הדיבור" הופיעה לראשונה עם ג'ון אוסטין בספרו " – פעולת Locution. אוסטין חילק את פעולת הדיבור לשלושה רבדים עיקריים: לוקוציה (Austin, 1962) – כוונת הדובר Illocution ההגיייה עצמה, כלומר: הפעולה הפיזית של הפקת צלילים והגאים. אילוקוציה (– ההשפעה שפעולת הדיבור מחוללת על Perlocution הגלומה במשמעות המילולית של המשפט. פרלוקוציה (– השומע, מעבר לטקסט עצמו. לוקוציה מתייחסת להיבט הפיזי של הפקת הדיבור ואופן הגייתו. אילוקוציה קשורה למשמעות הישירה ולכוונות שמכילה האמירה עצמה. פרלוקוציה לעומת זאת עוסקת בכוונות הדובר שחורגות מהטקסט המילולי ומובנות באמצעות ההקשר. (אוסטין, 1991, עמ' 6).

ג'ון סירל פיתח את התאוריה בהמשך, והבהיר כי "כל אמירה היא פועל הנושאת כוונה מסוימת, הנמדדת לא רק סירל סיווג את פעלי הדיבור. (Searle, 1969, p. 16) "על פי תוכנה המילוני, אלא גם על פי תפקידה בהקשר: לחמישה סוגים עיקריים:

- פעלי דיבור ייצוגיים מחייבים את הדובר לאמיתות הטענה שהוא מביע: (Assertives) פעלים ייצוגיים (Searle, 1969, p. 16).
- מעודדות את הנמען לפועל מסוים, כגון לבקש, לאסור או להדריך: (Directives) פעלי הכוונה.
- מחייבים את הדובר לעשות דבר מה בעתיד, כגון להתחייב, להישבע: (Commissives) פעלים מחייבים או להמר.
- הם פעלי דיבור היוצרים שינוי במצב החיצוני ברגע אמירתם. הם: (Declaratives) פעלים הצהרתיים מבהירים כי הפועל ההצהרתי אינו רק דיבור, אלא הישג לשוני המייצר השפעה ממשית במציאות, כגון (Searle, 1979, p. 13). הכרזת חזרה בתשובה, מתן פסק דין או עריכת חוזה.
- מביעים את רגשות הדובר, כגון להתלונן, להודות או לנחם (ג'וסטי, Expressives) פעלי הבעה (2012: 86).

כל אחד מסוגים אלו מבטא כוונה תקשורתית שונה שהדובר מבצע באמצעות השפה. הם חיוניים להבנת הממדים בשיח הקוראני, סוגים אלה מופיעים. הפרגמטיים של הדיבור באינטראקציה יומיומית ובשיח רשמי כאחד יחד במקומות של מסירה, איסור, שבועה, תפילה והבטחה, מה שהופך אותו לשיח עשיר בפעלי דיבור רב-תכליתיות.

4-1: חגון: **1-4-1: ייסוד מושג החגון:** - "חג'ג" בשפה הערבית נגזר מהשורש "חג'ג", שמשמעותו כוונה, ו"חג'ה" היא הוכחה וראיה מכרעת. במילון "מקאס אל-לוע'ה" נכתב כי השורש "חג'ג" מצביע על כוונה, וממנו נגזרה ה"חג'ה" שהיא הוכחה, מכיוון שבעליה מתכוון להשתמש בה כדי להתמודד עם יריבו ולהפריך את טענתו (ابن فارس, 1979, المجلد الثاني, עמ' 47).

וניסיון של כל אחד מהם לשכנע את , באנגלית מצביעה על קיומו של חילוקי דעות בין שני צדדים Argue המילה (Longman, 1989, p. 34) האחר באמצעות הצגת סיבות התומכות בנקודת מבטו או מתנגדות לדעה של האחר.

המצביע על משמעויות דומות לאלו שקיימות בשפה, Argumentation המילה "חג'ג" בצרפתית מקבילה למונח הערבית. על פי מילון "רובר", היא מתארת את השימוש בטיעונים (חגג) במטרה להגיע לתוצאה מסוימת, או קבוצה של טיעונים המכוונים להשגת תוצאה אחת, או את אומנות הצגת הטיעונים ותגובה עליהם בהקשר של דיון מסוים או התנגדות אליהם בוויכוח מסוים (Le Grand Robert, 1989, p. 53).

המונח המשמש הוא "שיח טיעוני", המוגדר כהצגת טיעונים על ידי המוען במטרה לשכנע את הנמען, בעברית לאמץ את עמדתו (נקרא גם "שיח שכנועי"). השיח הטיעוני נחשב לאחד מאושיות הרטוריקה, והוא ממלא תפקיד שיח שכנוע : לשיח הטיעוני קיימים תתי-סוגים מגוונים והוא מתבטא ברמות סגנוניות שונות. מהותי בחיי החברה הנחשבים לשני תתי-סוגים של השיח הטיעוני. בהתבסס על חלוקה זו, שיח השכנוע, רציונלי ושיח פנייה רגשית נשען על אמצעים לוגיים, בעוד ששיח הפנייה הרגשית מבקש להשפיע על הרגשות (לנדאו, 1993, עמ' 24-30).

והוא מורכב מ"הנחות יסוד מוסכמות על ידי היריב, שמטרתן לחייב, הוא מונח נרדף להוכחה (דליל) הטיעון (חג'ה) את היריב ולהשתיקו" (محمد علي التهانوي, ص 622). אין טקסט או שיח שאינו מכיל טיעונים, ואנו מוצאים אותם בתקשורת יומיומית ורשמית כאחד, וכן בוויכוחים ופולמוסים. הטיעון נצבע לרוב באופי השיח שבו הוא משמש: אם השיח לשוני רגיל, הטיעון יהיה לשוני; ואם השיח רטורי, הטיעון יהיה לשוני-רטורי (ایمان درنوني, سنة 2013: 13).

אם כן, הפתוח (חגון) – כפי שצוין לעיל – הוא פעולה תקשורתית אסטרטגית החורגת מעבר להוכחה הלוגית, וכוללת בתוכה גם את יסודות הרטוריקה וההקשר. בדיוק כפי שציין אבן פארס, שמקור השורש "חג'ג" (حَجَّ) מציין כוונה ומגמה, וממנו נגזרה המילה "חוג'ה" (حُجَّة) במשמעות הוכחה שמטרתה להפריך את עמדת היריב ולהשתיקו. במובן זה, ההגדרה הלשונית הערבית משתלבת ומתמזגת עם הנאמר במילונים האנגליים, הצרפתיים והעבריים, שכולם מבטאים תובנה משותפת: החגון הוא סוג של שיח שכנועי רב-רובדי שמתחיל מן ה"הוכחה" (החוג'ה) כראיה שמטרתה לחולל שינוי בעמדת הנמען, בין אם השינוי הוא: הכרתי, רגשי, או התנהגותי.

1-4-2: חגון ותורת פעולות הדיבור : המונח "פרגמטיקה" וחקר השיח הפרגמטי מתקשרים באופן הדוק לתורת פעולות הדיבור, שכן פעולות הדיבור הן מן היעדים המרכזיים של התחום. כדי להשיב על כמה מן הבעיות את המשפטים לשני סוגים: תיאוריים ואנליטיים, וניסה להשיב John Austin הכרוכות בפעולות התקשורת, חילק על השאלה: כמה משמעויות טמונות באמירה? שכן לעיתים "אמירת הדבר היא עצם עשייתו", או שהאמירה כוללת בתוכה פעולה מסוימת, או שבאמצעותה מתבצעת פעולה כלשהי (صلاح فضل, 1994, ص 7).

פאן אינרין שילב את תורת החגון עם תורת פעולות הדיבור וכינה אותה "תורת החגון הדיאלקטית". לדבריו, חגון הוא פעולה לשונית מורכבת, הבנויה מקבוצת טענות מכוונות שמטרתן להצדיק עמדה, לדחות טענה נגדית או לשכנע בשיפוט רציונלי תוך תגובה שקולה לעמדה המובעת (أحمد عالم فايزة, ص 14).

החגון בשיח אינו מצטמצם למבנים תחביריים, אלא חורג מהם לממד הפרגמטי ולמטרה האקטית של השכנוע. משמעותן של פעולות הדיבור משתנה לפי ההקשר, כפי שמתבטא בפעלים העבריים כמו: אמר (قال), שמע (سمع), לך (اذهب). הדבר בולט במיוחד בפרק ה' של ספר שמות, בדיאלוג החגוני בין משה ואהרן מצד אחד, לפרעה מצד אחר: מערכת טיעונים, אותות וניסים מוצגת אל מול הכחשה וגאווה.

לדוגמה, הביטוי "כה אמר ה'" (שמות ה:1) עושה שימוש בפועל "אמר" לא כאמירה נייטרלית בלבד, אלא כהכרזה סמכותית שמבוססת על מקור עליון – ובכך, היא הופכת לפעולה חגונית פרגמטית שמבקשת ציות. לעומתה, תגובת פרעה "מי ה' אשר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ?" מבטאת חגון של שלילה, המפקפק בסמכות הדוברים.

באותה מידה, הבקשה המרומזת "גִּלְכָּה נָא דָּרְךָ שְׁלֹשֶׁת יָמִים... פֶּן יִפְגְּעֵנוּ" היא ניסיון לריכוך הדרישה באמצעות אזהרה סמויה, המהווה חגון תנאי. תגובת פרעה: "תִּפְרִיעֵנוּ אֶת הָעָם מִמַּעֲשָׂיו?", ואחריה הציווי הישיר "לֵכוּ", משקפות סירוב סמכותי ישיר.

אפילו משה עצמו מפנה כלפי אלוהים חגון פנימי-נפשי כאשר הוא שואל: "אֵלֶּנִּי, לָמָּה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה?" – שאלה הטעונה קובלנה ותהייה אישית עמוקה.

מן הבחינה התיאורטית, מטרת החגון היא להשפיע על הנמען ולשכנעו, ולכן על הדובר לבחור כלים לשוניים שיחזקו את הכוונה הזאת. פעולות הדיבור מקבלות תפקוד פרגמטי שמעצים את האפקט האקטי של השיח, ובעיקר במישורים של השפעה ושכנוע (طه عبد الرحمن, 1988, ص 260).

, המחלק את המשפטים לתיאוריים ואנליטיים, ואומר Austin תפיסה זו מקבלת עיגון גם בתורת פעולות הדיבור של בתורת Van Eemeren כי "אמירת הדבר היא עשיית הדבר" (صلاح فضل, 1994, ص 7). גישה זו שולבה אצל החגון הדיאלקטית, הרואה בחגון פעולה לשונית מורכבת ששואפת לשכנוע או לדחיית טענה (أحمد عالم فايزة, ص 14).

בהתבסס על מסד זה, ניתן להבחין בשלושה סוגים עיקריים של חגון פרגמטי/רטורי, השונים בעוצמתם וביעילותם השכנועית: חגון תפרוטי (تجريدي), חגון הנקזתי (توجيهي), חגון ערפי (تقويمي) (فاطمة الظاهري, 2023, ص 40).

הסוג הראשון – חגון תפרוטי – מתמקד בצורה הלשונית ובניסוח החיצוני תוך הזנחת התוכן. הוא נחשב לחלש מבחינה פרגמטית, משום שהוא בונה את המבנים הלוגיים על חשבון משמעות האמירות והקשר השימושי (طه عبد الرحمن, 1988, ص 226).

לדוגמה: "כל אדם הוא יצור חי. כל כלב הוא יצור חי. לכן כל אדם הוא כלב." למרות שהטיעון תקין צורנית, הוא בטל לוגית ולא מתקבל בהיגיון השיח.

הסוג השני – חגון הנקזתי – ממוקד באופן שבו הדובר מציג את דבריו, מבלי להתחשב בתגובת הנמען. ייתכן שהחגון יהיה משכנע מבחינה לוגית או רטורית, אך יהיה חלש פרגמטית אם לא נבנית אינטראקציה עם השומע (طه عبد الرحمن, 1988, ص 227). למשל, מרצה באוניברסיטה מצהיר: "הדמוקרטיה היא שיטת המשטר הטובה ביותר, כי היא היחידה שמגנה על חירות, שוויון וזכויות. זוהי אמת שאין עליה עוררין!" זהו חגון תקף מבחינה רטורית, אך מוגבל מבחינת יכולת שכנוע בהקשר דיאלוגי.

הסוג השלישי – חגון ערפי – הוא הצורה הגבוהה ביותר של חגון. בו הדובר מתאים את טענותיו לציפיות הנמען, לתודעתו ולהקשרו. מטרת החגון כאן היא לא רק שכנוע חיצוני אלא חיוב פנימי של הנמען (فاطمة الظاهري, 2023, ص 41).

כמו בפסוק: (قُلْ لِّئِنْ أَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنَّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ...) ההגון בנוי על תודעת השומע, מבוסס על אתגר לוגי ורגשי גם יחד – שמוביל למסקנה פנימית בלתי נמנעת.

1-4-3: התאוריות המודרניות בניתוח ההגון

המחקר הפרגמטי העכשווי ידע התפתחות איכותית בגישתו להגון, וזאת הודות לתרומתם של הוגים מערביים שעיצבו מחדש את יסודות התחום והרחיבו את שדותיו התיאורטיים. בהקשר זה, פיתח פירמאן את התאוריה תת-כותרת של ספר קלאסי בהגון (محمد سالم, 2008), "שכותרתו ההגונית, במיוחד בספרו המשותף עם תעכה (ص 102), אשר מבוסס על אינטראקציה ושיתוף בין הנואם לבין קהלו. התאוריה שלהם שואפת לבחון את הטכניקות הרטוריות שנועדו לעורר את תודעת הקהל ולשלב אותו בתזה המוצגת, כמו גם לבחון את תנאי תחילתו של ההגון, התפתחותו ותוצאותיו (محمد طروس، النظرية الحجاجية: 44).

על פי גישתם, ההגון אינו עוסק רק באמת אובייקטיבית מוכחת, אלא גם באמת יחסית ורב-שכבתית; מקורו בשוני והבדל, ותנאי בסיסי לו הוא קיומו של דיאלוג ענייני שבו המסנן ניצב כשותף שוויוני, ושואף לרכוש את שכנועו של השומע על ידי גירוי מחשבותי והשפעה על רגשותיו ודמיונו (خليفة بوجادي، 2009، ص 107).

ההגון אינו מבוסס על לוגיקה בלבד, אלא משלב גם אמצעי השפעה רגשיים ודמיוניים כדי לחזק את התגובה (הגון:) פרלמן הבחין בין שני סוגי הגון. (Perelman, 1969, p. 45) הפסיכולוגית ולעגן את המסר בתודעת הקהל והגון של הסכמה כללית, הפונה לקהל מסוים ומבוסס על רטוריקה לוגית (persuasive) שכנועי שמיועד לקהל רחב יותר ומסתמך על אמצעים לשוניים ליצירת הסכמה (عبد الله صولة، 2007، (convincing) (ص 32).

(, שתורגמה על ידי عبد The Uses of Argument מן הצד השני, פיתח תולמין את המודל ההגוני שלו ביצירתו) הטענה המוצהרת, המסקנה, והערובה: הוא חילק את מבנה ההגון לשלושה מרכיבים עיקריים. (الله صولة "תאעאשי מופן" (הצהרה) "לכן הוא לא נוצרי" (מסקנה) הערובה הסמויה: "רוב היפנים אינם נוצרים: לדוגמה "בדוגמה השנייה, התווסף רכיב ההסתייגות: "אלא אם כן המיר את דתו בעת לימודיו באוניברסיטה האמריקאית בדוגמה השלישית, התווסף גם הבסיס להערובה: "משום ששיעור הנוצרים ביפן אפסי" (فاطمة الظاهري، 2023، (ص 32).

התאוריה של דיכרו מתמקדת באמצעים הלשוניים שבעזרתם מכוון הדובר את מסריו. בספרו המשותף עם לדבר משמעו להגון – כל: טוען דקרו שכל אמירה מכילה אקט שכנועי (1983) "אנסכוניר בשם "ההגון בשפה אמירה היא אקט של הגון. אין אמירה שאין בה מטען שכנועי, שכן ההגון הוא קשר סמנטי בין טענות שמהווה את תוצאת פעולת ההשפעה (أبو بكر العزازي، ص 16).

בהקשר זה, בלאנתין מרחיב את המושג עוד יותר: בעיניו, האדם טוען גם לטובת רגשותיו ודחפיו ולא רק לטובת עמדותיו; הוא מבקש לבנות טיעונים, לגייס הוכחות ולהשפיע רגשית על שומעיו (حاتم عبيد، 2010، ص 78). פלנטין חיבר בין ההגון לבין ההקשר הדיסקורסיבי וטען שכל אמירה בהכרח הגונית, משום שהיא פועלת על השומע ומבקשת לשנות את תפיסותיו, רגשותיו או פעולותיו (محمد نجيب العمالي، 2009، ص 82).

נחשב לאבן דרך בתולדות התאוריה המודרנית של (1958) "מאמר על ההוכחה" ספרם של בירילמאן ו תיתעה פרלמן המשיך לפתח את. מסגרות הגוניות, נקודות מוצא, וטכניקות רטוריות: ההגון. הוא בנוי בשלושה צירים רעיונותיו בספרו אימפריית הרטוריקה, שבו ביסס את ההגון כתחום עצמאי (الحسين بنو هاشم، 2024، ص 28). הראשונה: שחרור ההגון מהחשד שהוא מניפולטיבי-השנייה: שחרורו: התאוריה ביקשה לחולל שתי מהפכות זו מהנוקשות של הלוגיקה הצורנית לטובת רטוריקה דיאלוגית אנושית (معصومة علي العجمية، 2021، ص 26) מכונה "האבא האמיתי של רטוריקת ההגון" (هيرنيש בלייט، תרגום: محمد العمري، 1999, גם הסיבה ש- בירילמאן (ص 36).

מן הסקירה לעיל עולה כי ההגון אינו רק טכניקה רטורית, אלא פעולה פרגמטית מורכבת המשלבת את ההיבט הלשוני, ההגיוני והרגשי. החל מהיסוד הלשוני שלו הקשור לכוונה והוכחה, עבור דרך זיקתו לתורת פעולות הדיבור כאקט לשוני משכנע, דרך סוגיו השונים, וכלה בתאוריות המערביות שפתחו את שדהו התאורטי והיישומי – כל אלה מדגישים את עומק המושג וריבוי ממדיו.

במובן זה, ההגון מהווה יסוד מרכזי בניתוח השיח, ומשמש ככלי חיוני להבנת אסטרטגיות השכנוע וההשפעה בכל הקשר תקשורתי. זהו תחום פורה ומבטיח למחקר עתידי בבלשנות, בפרגמטיקה ובחקר הדיסקורס.

1.5: - אתגרי התרגום הפרגמטי של השיח הקוראני

תרגום דתי נחשב לאחד מתחומי התרגום הרגילים והמורכבים ביותר, שכן הוא משלב שלושה ממדים מהותיים הייחודיים של סוג תרגום זה באה לידי ביטוי בהיבטים. דיוק לשוני, נאמנות לטקסט המקודש והתאמה תרבותית שונים הכוללים מאפיינים לשוניים ייחודיים כמו דפוסים פונטיים (כגון ג'ינס והדפוסים הריתמיים), צורות מורפולוגיות עתיקות וטרמינולוגיה מיוחדת הדורשת הבנה עמוקה של ההקשר הדתי. תפקידו התקשורתי של התרגום הדתי הוא להעביר את המסר הרוחני תוך שמירה על עוצמתו המשפיעה, מה שמחייב איזון מדויק בין (Elewa, 2014: 25-28) נאמנות למקור לבין שטף וקריאות.

קיימת תכונה בשפה הערבית שאולי אינה קיימת בשפות אחרות, והיא קיומם של שמות מסוימים שיכולים לקבל עשרות ואף מאות צורות. דוגמאות לכך הן שמות הגשם, האריה, החרב, הסוס והנחש. כל שם כזה נושא משמעויות סמנטיות שונות המבדילות אותו מהשם האחר (מג'אב האמ, 2014: 396).

משמעות הביטוי אינה נקבעת רק על ידי המילים עצמן, אלא גם על ידי ההקשר שבו נאמר הביטוי או המשפט. שימוש בהקשר הנכון הוא המפתח לתרגום מוצלח, בעוד כישלון בבחירת ההקשר המתאים עלול להוביל לחוסר הבנה מוחלט של הטקסט. בכך, ההקשר משנה את משמעות הטקסט בהתאם לידע והבנת הנמען לנושא עצמו. הצלחת ההבנה תלויה בשימוש הנמען בהקשר שאליו התכוון הדובר. ההקשר אינו רק הסביבה שמסביב, אלא כולל (Hickey, L. (Ed.) 1998: p 42) את כל ההנחות המנטליות שאדם משתמש בהן כדי לפרש את הדיבור.

הטקסט הקוראני נחשב לטקסט עשיר מההיבט הפרגמטי והטיעוני. הוא ספר המופנה לאדם, פונה אל שכלו ורוחו, ומקשר בין הוכחה לביטוי, מה שהופך את העברתו לשפה אחרת לאתגר עצום. הטיעון הקוראני משלב הוכחה רציונלית, רטוריקה ביאנית (בהירה) והשפעה רגשית, ומהווה שדה אידיאלי ליישום תיאוריות פרגמטיות מודרניות, במיוחד בבחינת תרגומים המעבירים אותו לשפות אחרות בעלות מערכות חשיבה שונות.

התרגום בהקשר זה אינו רק העברה סמנטית, אלא העברה של פונקציה לשונית שלמה הכוללת מטרות, פעלי (Hatim & Mason, 1997) דיבור וסגנון טיעוני מורכב.

מכאן, תרגומו של אורי רובין למשמעויות הקוראן הקדוש לעברית, אף על פי שהוא אחד מהניסיונות הבולטים העכשוויים, נתקל בבעיות הנוגעות לאופן העברת הפונקציות הטיעוניות ופעלי הדיבור הקיימות בפסוקים, בפרט בסורת אל-איסרא', הנחשבת לאחת הסורות העשירות בטיעונים דיווחיים והכוונתיים.

על בסיס זה, מחקר זה שואף לבדוק את הבעיות הטיעוניות והפרגמטיות בתרגום פסוקים מסורת אל-איסרא', ולנתח את מידת שמירת התרגום העברי על הפונקציות התקשורתיות של הטקסט המקורי.

'פרק שני: ניתוח תרגום פסוקים מסורת אל-איסרא'

2.1: "وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا" (סורת אל-איסרא': 41)

"הבאנו שלל דברים בקראן הזה למען יזכרו, ואולם הוא לא יוסיף להם בלתי אם תיעוב": תרגום אורי רובין (Rubin, 2005, p. 230).

: הפסוק מצביע, כפי שהבהירו הפרשנויות, כי אללה הציג "פירושים לפסוק: "صَرَّفْنَا" ו"وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا" משלים וסוגי טיעונים שונים בקוראן הקדוש במטרה שבני האדם ילמדו ויתעשתו, אך התוצאה הייתה דחייה ועלייה בהתעלמות מצד רוב האנשים.

פסוק זה נמצא בהקשר טיעוני קוראני המבטא את תגובתם השלילית של בני האדם לשיח האלוהי. הקוראן מדגיש הנושאים כוונה (מא, לא) את השפעת ההכחשה כנקודה טיעונית נגד הכופרים, באמצעות שימוש בצירופי הקישור פרגמטית המבטאת את עוצמת התוצאה ומחריפה את השפעת האירוניה.

פעלי הדיבור בפסוק זה באו כדלקמן:

- "صَرَّفْنَا" (עיצבנו, גיוונו את הטיעונים וההוכחות) (الطبري, 2001: 153). סוג הפועל: דיווחי. תפקידה הפרגמטי: להראות את ריבוי גיוון השיח למטרות קריאה לאמונה.
- "لِيَذَكَّرُوا" (כדי שיזכרו/יתעשתו). סוג הפועל: התחייבותית. תפקידה הפרגמטי: לחשוף את הסיבות למטרה המוסרית של השיח.
- "وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا" (אך הוא לא יוסיף להם אלא דחייה). כלומר, הם התרחקו עוד יותר (الزمخشري, 2009: 33). אכן, עאשור בפירושו מציין כי ה"נפור" כאן אינו התנהגות הגיונית אלא עמדה עקשנית וחולנית, והפסוק מאפיין דחייה זו כהתנגדות מתמשכת לעצה (ابن عاشور, 1984: 15, 8). סוג הפועל: דיווחי. תפקידה: למקד את תשומת הלב בתגובה הבלתי צפויה והבלתי הגיונית.

ניתוח התרגום העברי – בעיות פרגמטיות וטיעוניות

1. הבאנו מגוון רחב של ("הבאנו שלל דברים": "صرفاً" (עיצבנו). התרגום המקביל אצל אורי רובין הוא חסרה את הממד הרטורי של המילה "صَفَاء", דברים). המילה "שלל דברים" (שויקה, עמ' 1175) המצביעה על חזרה מגוונת למטרות טיעוניות. בכך, התרגום חלש ומרוקן את הפועל ממשמעותה הבהירה והפרשנית (الشاحوذ, 2019: 1129)
2. "ليذكروا" (למען יזכרו). הביטוי נכון לשונית, אך בטקסט העברי הוא מובן לרוב באופן שכלי וקוגניטיבי, (الرازي, 1999: 20 ص 345) כלומר התבוננות והעמקה, בעוד שבערבית הכוונה היא לזיכרון הלב
3. "وما يزيدهم إلا نفورا" (ואולם הוא לא יוסיף להם בלתי אם תיעוב). תרגום זה הוא "רק מוסיף להם" וזהו ביטוי פרגמטי לא מאוזן, גועל/תיעוב. "תיעוב" (מילולית: גועל) מבטאת גועל עצמי תחושת שכן "גפור" פירושו בריחה של חיה מבוהלת וחרדה מפני, בהקשר זה. מדובר בהחלקה סמנטית ברורה כאן המונח מושאל כדי לתאר את התרחקותם של בני האדם, תוך השוואתם לבהמות (ابن عاشور, פגע 1997: 15 ص 109).

ההבדל הלשוני משפיע בבירור על הבנת הקשר המצבתי ועל הקשר בין המילה הקוראנית לאירוע שהיא דורשת, בכך שהיא יוצרת רמיזה פסיכולוגית והרחבה בגווני המשמעות הלשונית. כך שאם תוחלף המילה באחרת, ייעלם יופי הרטוריקה ויתפסו אותן רמיזות פסיכולוגיות וגוונים סמנטיים (الدوري, 2005: 57).

מן הניתוח עולה כי התרגום לעברית שהציע אורי רובין, על אף עקביותו התחבירית ותקינותו הלשונית לכאורה, פוגע בתפקוד הפרגמטי של הטקסט. התרגום אינו מצליח להעביר את האפקט הרטורי והשכנועי שנובע מן החזרות, הגיוון והתוכחה הקוראנית. נראה כי התרגום נטה לרובד האינפורמטיבי/התיאורי על חשבון הרובד הארגומנטטיבי/השכנועי, דבר שיצר הסטות סמנטיות שהשפיעו על תפיסת הנמען העברי את כוונות השיח האלוהי. כלומר חוסר התאמה (Relevance) "ליקוי זה משתלב במה שמכונה בתיאוריה הפרגמטית "חולשת הרלוונטיות מספקת בין המסר המקורי ובין ההקשר החדש שלו בשפת היעד.

כדי להמחיש את המשמעות הפרגמטית של הטקסט הקוראני, ניתן להציע חלופות עבריות הקרובות יותר "הבאנו שלל דברים" במקום "שינינו והצגנו בדרכים שונות" בפונקציונליות שלהן. למשל, השימוש בפועל למען "על פני" "למען יתעוררו בלבם" כמו כן, ניתן להעדיף את הביטוי. מדגיש את רעיון החזרה והגיוון הרטורי מוצע להשתמש, "תיעוב" בנוגע למונח. כדי להעביר את הממד ההתבוננותי-הרוחני של פעולת הזיכרון, "יזכרו" ב "רתיעה מוחלטת" כדי לשקף את הדחייה המוסרית החריפה, שמשמעותה היא סירובם של הנמענים לקבל את האמת על אף הבהירות המרובה שבמסר.

2.2: "وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا" (סורת אל-איסראא': 85)

"ישאלוך על הרוח. אָמור, הרוח נובעת מדבר ריבוני, ואתם קיבלתם אך מעט מן הידע": תרגום אורי רובין (Rubin, 2005, p. 246).

התפקיד הטיעוני בפסוק זה הוא לצמצם את האדם. סוג פעולת הדיבור: שאלה ותשובה + תוכחה רציונלית למגבלות ידיעתו אל מול היהירה הקוגניטיבית.

הפסוק בא לעסוק בשאלה מטאפיזית הנוגעת לטבעה של ה"רוח", שאלה המהווה מודל לשיח טיעוני בין בני אדם אמור). אללה מצווה על נביאו להשיב, על ידי –להתגלות. הקוראן משיב על שאלה זו באמצעות פעולת הכוונה (قُل) השבת העניין לידיעת האל הנסתרת, שהיא מן הדברים שאללה ייחד לעצמו את ידיעתם. כך, התשובה באה כהצהרה על מגבלות ההבנה הקוגניטיבית של האדם. (ابن عاشور, 1984: 198).

הפסוק מתחיל בפועל "يسألك" (הם ישאלו אותך), ורובין תרגם אותו במדויק מבחינה תחבירית, תוך שימוש התרגום. "אָמור" "قُل" (אמור) למקביל העברי "לאחר מכן, תורגם הפועל. "ישאלוך" בצורת העתיד בעברית נחשב מקובל מבחינת המשמעות הכללית, והוא מהווה ציווי אלוהי המופנה לנביא "אָמור".

"הרוח נובעת מדבר ריבוני" (הרוח היא מפקודת ריבוני), רובין תרגם אותו ל "الروح من أمر ربي" " אשר לביטוי כדי להעביר את רעיון ההיווצרות. אולם, פועל זה שייך לשדה הסמנטי הפיזיקלי או "נובעת" הוא השתמש בפועל בטקסט המקורי "من أمر ربي" הטבעי (שויקה, עמ' 1175), ומרמז שהרוח נובעת כמו מעין מן האדמה, בעוד ש מציין שהרוח היא עניין נסתר ונעלם שאינו נתון לניסיון או הסקה, אלא שייך לאללה בלבד. כלומר, היא מן הדברים שאללה ייחד לעצמו את ידיעתם מבין הסודות הנסתרים, שאפילו שכל האדם אינו יכול להתקרב אליהם)

أبو السعود العمادي، الجزء الخامس، ص192). לפיכך, התרגום נוטה לפשטנות לשונית ומרוקן את הביטוי מעוצמתו האמונית.

(ולא קיבלתם מן הידע אלא מעט), שהוא "وما أوتيتم من العلم إلا قليلاً" לבסוף מגיע המשפט האחרון בפסוק: משפט דיווחי בעל אופי תוכחתי, המצמצם את היהירות האנושית ומעמיד את האדם מול מגבלות ידיעתו. תרגומו קיבלתם" (שויקה, עמ' 1600) מרמז על הענקה "הביטוי" מפחית מהשפעה זו "ואתם קיבלתם אך מעט מן הידע" לגילה, ואינו מעביר את תחושת הייחודיות האלוהית שמבטא "אֹתֵיכֶם" בערבית, המצביעה על הענקה מיוחדת מקביל לשונית ל"קלילא", אך אינו משתווה לקצב הרטורי והפסיכולוגי שיוצרת "אך מעט" מאללה. ואילו הביטוי "אֵלָא קְלִילָא" בשפה הערבית, שכן "إلا" (אלא) יוצר מבנה חריג של הגבלה חמורה, המעניק לשומע תחושה של גבולות מחמירים לידע האנושי מול הנסתר האלוהי.

לאור האמור לעיל, ניתן לומר כי תרגומו של רובין סובל מאובדן העומק הארגומנטטיבי וההרמנויטי בהעברת משמעות הפסוק. הוא ממיר שאלה מטאפיזית ותשובה אלוהית למבע אינפורמטיבי לשוני, מבלי להבליט את הממד האמוני שהעניין כרוך בו, ואינו מדגיש את גבולות הידיעה האנושית כמחסום אונטולוגי, אלא מציג זאת כהבדל כמותי ולא מהותי.

היא עניין לצו אלוהי "אפשר להשתמש ב-", **"נובעת מדבר ריבוני"** ניתן גם להציע חלופות עבריות: במקום כלומר: עניין שהוא ברשותו הבלעדית של האל – ניסוחים שמדגישים את הבלעדיות והסמכות המוחלטת, **"בלבד"** של הידיעה, מבלי להשתמש בדימויים פיזיקליים.

ניסוח הקרוב יותר, **"לא נמן לכם אלא קמעה מן הדעת"**: מוצע, **"קיבלתם אך מעט מן הידע"** כמו כן, במקום שמשמעו נתינה מכוונת ומיוחדת מאת האל. **"אֹתֵיכֶם"** לפועל הערבי

2.3: **"قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا"** (סורת אל-איסרא': 88)

אָמֹר, גם אם יעשו בני האנוש והשדים יד אחת למען קבא כקראן הזה, לא יוכלו להביא " :תרגום אורי רובין (Rubin, 2005, p. 263) כמוהו, ולו גם יסייעו זה לזה.

בטקסט הקוראני, הטעון מתבסס על אתגר מוחלט והפניה בלתי אפשרית, באמצעות שימוש בכלים לשוניים חזקים (אפילו אם חלקם יהיה תומך " وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا" (לא יביאו), ו" لَا يَأْتُونَ" (אם אכן), ו" כמו עבור חלק אחר). זה מבהיר את אי-האפשרות להביא כמותו בכל הנסיבות, כולל אלו הסותרות את התנאים הטבעיים לאי-הבאתו. זה בולט בבירור דרך ההקשר ההיפותטי שהטקסט מציב, מה שהופך את אי-האפשרות ליותר מודגשת, ומשקף משמעות חזקה של חוסר יכולתם של בני האדם לחקות את הקוראן בכל הנסיבות (מחי גם אם יעשו... יד " :الدين بن أحمد مصطفى 1415 هـ: الجزء الخامس، ص497) אולם, תרגומו של רובין השתמש ב" לא " (התאחדו "اجتمعت" מפחית את הרמז לאיחוד המוחלט המובן מ, "אפילו אם יאחדו כוחותיהם" = "אחת יביאו), מה שמפחית את – "يَأْتُونَ" (במקום שלילת הפועל המפורשת "יכולת" השתמש ב). יוכלו להביא כמוהו לא "עוצמת הנס המוחלט. זה מדגיש את חשיבותו של פעלי הדיבור הישירות בהשגת הפועל הפרגמטית בהצלחה, ו" חזק יותר מבחינה פרגמטית מ"לא יוכלו יאָטוֹן".

אפילו אם (" (ولو كان بعضهم لبعضاً ظهيراً": בטקסט הקוראני: "פישוט הביטוי הרטורי "ظهيراً" ל"יסייעו זה לזה אפילו אם יסייעו זה לזה". המילה" = "ולו גם יסייעו זה לזה": ובתרגום. (חלקם יהיה תומך עבור חלק אחר בערבית נושאת משמעות של כוח תומך צבאי או עורף מלחמתי (بن فورك الأنصاري، 2009 מ: ص336). "ظهيراً" "ואילו "יסייעו" הוא ביטוי חלש מבחינה פרגמטית ואינו מבליט את העומק הרטורי של מושג "ההיר

בהתבסס על הניתוח הקודם, סבור החוקר כי תרגומו של רובין חסר בהעברת אפקט האתגר הפלאי הגלום בפסוק. על ידי שימוש בפועל המציין יכולת במקום **"לא יאָטוֹן"** בהקשר זה, הוחלש הממד ההיפותטי הקובע שבמילים פגעה במבנה הרטורי האחד ורוקנה את השיח ממטען **"מסייעים"** ל- **"ظهيراً"** תוצאה. בנוסף, הפשט המונח העימות והעוצמה שנועד לו. כתוצאה מכך, התרגום אינו מצליח להמחיש את הממד הארגומנטטיבי-המאיים של הקוראן, ואינו מדגיש את אי-אפשרות חיקויו, שהיא מהותו הפרגמטית והפלאית של הפסוק.

בניסוח חזק יותר המעיד על איחוד כולל ולא **"יעשו יד אחת"** כדי להתגבר על חסר זה, מוצע להחליף את הביטוי וזאת כדי להבליט את האופי החריג של שיתוף פעולה כולל בין, **"יתלכדו כאחד מכל קצותיהם"**: שגרת, כגון **"לא"**: עדיף להשתמש בהרכב פועלי ישיר יותר, כגון, **"לא יוכלו להביא כמוהו"** כמו כן, במקום. בני אדם לשדים על מנת לשמר את שלילת הפעולה עצמה (ולא רק את היכולת לבצע, **"יביאו כמוהו אף אם ינסו בכל כוחם"** סמיה: ניתן להציע חלופות כגון, **"ظهيراً"** ולמול המונח. אותה), כפי שמחייב המבנה הארגומנטטיבי של הפסוק

שמשמעותן: "תומך מוחלט שאי-אפשר לעמוד נגדו", וכך להבליט את הרעיון של כוח סיוע עליון, "מלחם ומשמעותי ביותר בהקשר ההיפותטי של הפסוק

2.4: "وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۖ فَاسْأَلْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَىٰ مَسْحُورًا ۚ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَافَرٍ ۖ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا * فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَقِرَهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ۖ وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ ۖ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا" (סורת אל-איסראא': 101-104)

נתנו למשה תשעה אותות נהירים. שאל את בני ישראל בבואו אליהם, ופרעה אמר לו, סבור: "תרגום אורי רובין אני כי אחזו כישוף אתה. אמר (משה), הן יודע אתה כי רק ריבון השמים והארץ הוא שהוריד ממרומים את האותות הללו כדי להאיר עיניים, ואני סבור כי נחרץ גורלך לאבדון. (פרעה) ביקש לעוקרם מן הארץ, ואנו הטבענו אותו ואת אשר עמו גם יחד. אחרי (פרעה) אמרנו לבני ישראל, שבו בארץ, וכאשר תתקיים הבטחת "האחרית, נביאכם קבוצות קבוצות

(Rubin, 2005, p. 263).

פסוקים 101-104 מסורת אל-איסראא' מהווים דוגמה עשירה למבנה הטיעוני בטקסט הקוראני, בשל הניגוד שהם מציגים בין השיח הנבואי, תגובת פרעה, העונש האלוהי וההבטחה העתידית.

ראשית: המבנה הפרגמטי של הפסוקים

אישור על מתן תשעה אותות ברורים למשה – "وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ" : פועל ייצוגי: פסוק 101

קריאה לאמת את אמינות המסר באמצעות שאילת בני ישראל. הכוונה כאן – "فَأَسْأَلُ بَنِي إِسْرَائِيلَ" : פעולת הכוונה היא לשאלת מחאה נגד המשתרכים אחר האלילים, לא שאלת הדרכה כפי שנראה (ابن عاشور, 1984: 226)

האשמת פרעה את משה בכך שהוא מכושף, כלומר מטורף ובעל – "إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَىٰ مَسْحُورًا" : פועל ייצוגי "אין אתם הולכים אלא אחרי איש מכושף (سعدى أبو حبيب, 1988: 168) "تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا

תשובת משה המאשרת את ידיעת – "لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ" : פועל ייצוגי: פסוק 102

פרעה כי אותות אלו הגיעו רק מאת ריבון השמיים והארץ. פירושו חורבן ונידוי" (عبدالرحمن عبدالمنعم، الجزء الأول، ص 504).

כוונת פרעה לגרש את בני ישראל – "فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَقِرَهُمْ مِنَ الْأَرْضِ" : פועל ייצוגי: פסוק 103

עונש אללה לפרעה ולכל מי שהיה עמו – "فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا" : פועל הצהרתי

ציווי אללה לבני ישראל לשכון בארץ – "وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ" : פועל ייצוגי: פסוק 104

פירושו קהל "לפיה". הבטחת אללה שיקבץ אותם ביום הדין – "فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا" : פועל ייצוגי אצילים ופשוטי עם, צייתנים ומורדים, חזקים וחלשים (ابن منظور، 1414: 9). רב ומגוון של אנשים מכל המעמדות (جزء 9، ص 318)

כדי להאיר " התרגום. "צמצום הממד התיאולוגי הטיעוני של הטקסט: "بصائر" ל"כדי להאיר עיניים 1- תרגום/עברית-ערבית/להאיר+את+עיניים) הוא ספרותי, אך <https://context.reverso.net> ("עיניים "بَصَائِرُ" בערבית פירושו הוכחות ברורות שהן כמעין "תובנות נפשיות" (الفخر الرازي، 1420: الجزء 21، ص 415)، כלומר הדרכה ותובנה לבבית-רוחנית. הצורה המורפולוגית: "بَصَائِرُ" היא ריבוי של במשקל "فَعَاءَلٌ", והיא מן המקורות המציינים משמעויות רציונליות (محمود عبد الرحيم، "بصيرة صافي، 1418: الجزء السابع، ص 242)، ולא ראייה חושית.

2- נחרץ גורלך "مَثْبُورًا" (הרוס) תורגם ל". אובדן האופי הטיעוני-אמוני של התשובה הנבואית לפרעה פירושו הרוס בקללה "مَثْبُورًا", בערבית "مَثْبُورًا" זהו תרגום פרשני ולא מקביל מדויק ל: "לאבדון והוא נושא מטען דתי המגנה את התנהגות פרעה וכולל קללה ועונש עתידי (ابن عاشور، 1984: אלוהית פירושו פשוט "נגזר עליך כליה" ללא התייחסות לאחריות "נחרץ גורלך", الجزء 15، ص 24). לעומת זאת מוסרית או עונש אלוהי

- 3- "أراد أن يستقزهم من". הרחקת הטקסט מממדיו הרגשיים וההיסטוריים המורכבים שהשיח הקוראני נושא ביקש לעקור אותם מהארץ": "ביקש לעקורם מן הארץ" (ובקש לגרשם מן הארץ) תורגם לא רק גירוש, בערבית מציין התגרות פסיכולוגית-הסתה "يستقزهم" (שויקה, עמ' 1424), וזה קרוב. אך פיזי. "לעקור" מציין גירוש בכוח, מה שמרחיק את הטקסט מממדיו הרגשיים וההיסטוריים המורכבים בשיח הקוראני.
- 4- "جئنا بكم لفيفا" (הבאנו אתכם). הנושא ממד אסכולוגי, הפחתת עוצמת מראה התחייה וקיבוץ בני ישראל (קבוצות קבוצות). במקור, "לפיף" פירושו קהל גדול ומלוכד מכל קצוות תבל, ו"جئنا بكم لفيفا" מרמז על הוא ביטוי כללי שאינו נושא בהכרח את משמעות "קבוצות קבוצות" תחייה וקיבוץ. לעומת זאת, התרגום ל. ההנהגה האלוהית המאחדת.

בהתבסס על הניתוח הקודם, סבור החוקר כי תרגומו של אורי רובין לפסוקים 101–104 בסורת אלאסרא לא הצליח לשמר את המבנה הארגומנטטיבי המורכב שמאפיין את השיח הקוראני. המונחים שנבחרו בעברית החלישו את עוצמת ההאשמה האמונית, ריכזו את נימת התגובה הנבואית, והפחיתו את הממד התיאולוגי של מושגים כגון "فَصَّارٌ" (بصائر) ו-"مَتْلُوفٌ" (مَثُورٌ). נוסף על כך, התרגום הפרשני תרם לריקון סצנות העונש וההבטחה מהעומס הרגשי, ההיסטורי והמטאפיזי שלהן, ובכך הפך את השיח מהתדיינות נוקבת לרצף אינפורמטיבי חיוור, שאינו מגשים את האפקט הפרגמטי המתבקש אצל הקורא העברי.

לשם הצעת חלופות על פי תפיסת החוקר, ניתן להצביע על מספר תרגומים עבריים חלופיים: הביטוי "כדי להאיר עיניים" מהווה תרגום ספרותי, אך אינו מצליח להעביר את מושג הבינה הרוחנית והשכלית. חלופות אפשריות הן: "כחוכחות מובהקות לעיני התבונה". המבע "נחרץ גורלך לאבדון" אינו נושא מטען פרגמטי חריף מספיק, ונעדר ממד של גינוי מוסרי. לכן ניתן להציע ניסוחים כגון: "נגזר עליך כליון בקללת שמים", המשקפים גזר דין רוחני חמור והוקעה מוסרית אלוהית. לגבי "يستقزهم", תרגום "לעקורם" מבטא גירוש כפוי, אך אינו מעביר את ההקשר של פרובוקציה נפשית והסתה רגשית. מוצעים ניסוחים כמו: "להסיתם לעזוב את הארץ בכפייה", כדי לשמר את ממד ההתרסה הרגשית.

המונח "לפיף" תורגם כ-"קבוצות קבוצות", אך תרגום זה כללי ואינו נושא את אופיו של הכינוס האלוהי. לפיכך מוצעים ניסוחים כגון: "בהקבץ גדול מכל קצות הארץ", שמדגישים את סמכות הצו האלוהי ואת קנה המידה האפוקליפטי של האסיפה. החלופות המוצעות נועדו להשיב לטקסט את אופיו הארגומנטטיבי והקצבי, שאבדו בתרגום המקורי, תוך הדגשת הכוונות הרטרוריות והתאולוגיות של הטקסט הקוראני – ובכללן הגינוי, האתגר, ההבטחה והפלא האלוהי.

2.5: "قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافُ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا" (סורת אל-איסרא', פסוק 110)

אמור, הבררה בידכם לקרוא לאללה או לרחמן – אחת היא לו באיזה שם תקראו, כי לו יאים": תרגום אורי רובין (Rubin, 2005, p. 248) "כל השמות הנאים. אל תישא קולך בתפילה ואל תלחשה, כי אם נקוט דרך ביניים

חלקו הראשון קורא להבנת ריבוי שמות אללה היפים, וכי כל שם. הפסוק משלב הכוונה אמונית וצו פולחני משמותיו מכיל את מהותו האלוהית (الزمخشري, 2009, ج3, ص330), המאשר כי לאללה שמות רבים ויפים, וכולם מצביעים עליו. חלקו השני עוסק בארגון הקול בתפילה, ומורה לנביא עליו השלום להיות בתווך בין הגייה בקול רם לבין לחש, שהיא עצה חינוכית-ארגונית ורוחנית כאחד. הציווי על מתינות בקול נועד לשלב בין ענווה לבין מסירה (ابن عاشور, 1984, ج15, ص29).

ניתוח התרגום העברי – בעיות פרגמטיות:

- 1- הבררה בידכם" (הבחירה בידכם): ביטוי זה חסר את המבנה התנאי המצביע על כלליות וכוללניות (احمد المختار, 2008: 147). בכך, הוא הופך את העמדה מהצהרה אמונית לחופש אישי, בעוד שהטקסט הקוראני מאשר את ריבוי השמות במסגרת אחדות ההתייחסות האלוהית, מה שמחליש את הטיעון המונותאיסטי בפסוק.
- 2- الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ("כל השמות הנאים" (כל השמות היפים): זהו ביטוי לשוני אסתטי שאינו משתווה ל"השמות הנעלים", הכולל ממד אמוני של שלמות בתכונות.
- 3- מגיע ממקור ארמי ופירושו לקחת, לאחוז, לאמץ, לנקוט "נקט" הפועל: "נקוט דרך ביניים" (Ibn Shoshan, A, 1952, p. 1719). "נקוט דרך ביניים" מקובל לשונית, אך פחות פרגמטי מ. (Ibn Shoshan, A, 1952, p. 1719).

בקש, חפש), ואינו נושא את המטען של "אִבְתֵּג", המצביע על חתירה מתבוננת-פולחנית ולא רק על ארגון) התנהגותי.

בהתבסס על הניתוח הקודם, סבור החוקר כי התרגום לעברית החליש את המבנה האמוני ואת המטענים הרוחניים הגלומים בטקסט הקוראני. עיקרון התוהיד, שהוא יסוד אמוני מרכזי, הוצג בתרגום כ-"אפשרות אישית", דבר שפגע בעוצמת ההכוונה האלוהית שבפסוק. בנוסף, ביטויים חלופיים כגון "השמות הנאים" ו-"נקוט דרך ביניים" אינם מצליחים להעביר את המטען ההתבוננותי והעבודתי של "الأسماء الحسنى" ו-"אִבְתֵּג", וכך נוטה התרגום לאופי תיאורי בלבד, תוך אובדן העומק הפרגמטי המחבר בין אמונה להתנהגות דתית. למשל, הניסוח העברי הבררה בידכם ("הבחירה בידכם") הוא ביטוי יום-יומי המדלדל את המעמד האמוני של הקריאה האלוהית. מוצע להחליפו בניסוח: **שניהם שמות של האל האחד**, ביטוי המדגיש את ריבוי השמות אך גם את אחדות המהות. כמו כן, התרגום "כל השמות הנאים" אינו משקף את העומק התיאולוגי של שמות האל. מוצעות חלופות כגון: "כל שמות התפארת והשלמות", המביעים את מושגי השלמות והתהילה המוחלטת.

בנוגע לניסוח "נקוט דרך ביניים", הפועל "נקוט" (לאחוז, לאמץ) הוא יבש מבחינה סגנונית וחסר את ההקשר הרוחני-העבודתי. מוצע להחליפו בניסוח: **"חפש את הדרך המאוזנת בתפילה בלב ירא ושלו"**, שהוא תרגום קרוב יותר למשמעות ההתבוננות הרוחנית הגלומה בפועל "אִבְתֵּג". כלל ההצעות הללו מבקשות לשחזר את האפקט הפרגמטי של הטקסט הקוראני, הן מבחינת איחוד ההתייחסות האלוהית על רקע ריבוי השמות, והן מבחינת הנחיות ההתנהגות הדתית. בכל מקרה, על התרגום לבטא את המבנה הארגומנטטיבי והרוחני של הטקסט, ולא להסתפק בהעברה לשונית שטחית.

6.2: "وَقُلِ الْاِحْمَدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيْكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِّنَ الدَّالِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيْرًا" (סורת אל-איסראא': 111)

אָמור, התהילה לאללה אשר לא הקים לו צאצאים ואין לו שותף למלכות ואין לו צורך במגן: תרגום אורי רובין (Rubin, 2005, p. 248) "מפני השפלה, ופָּאָר את שמו מאוד

הוא מנסח הכרזה. פסוק זה מהווה סיום חזק לסורה, המשלב הלל אמוני והצהרה מונותאיסטית של טיהור (תְּנִיזָה) ברורה על אחדותו של אללה ועל טיהורו מהחסרונות שיוחסו לו על ידי אנשי הג'אהליה (הבורות) וחסידי דתות אחרות.

הפסוק מכיל קבוצה של פעלי דיבור מכוונות ודיווחי: המשמעות הכללית ופעלי הדיבור:

- 1- قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ (אמור: השבח לאללה): פעולת הכוונה המופנית לנביא, הכוללת הלל והוראה
- 2- الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا (אשר לא לקח לו בן): פועל דיווחי-אמונית השוללת התגלמות או ייחוס
- 3- وَلَا هِיה לُو שוּתָף בַּמַּלְכוּת: שלילת שיתוף בסמכות האלוהית) "וְלֹא יִכֶּן לֵה שְׂרִיכַּי בַּמַּלְכָּה"
- 4- وَلֹא יִכֶּן לֵה וְלִי מִן הַדָּל (ולא היה לו עוזר מחמת השפלה): שלילת הצורך בתמיכה או בסיוע. אל-טברי "הסביר בפירושו כי השבח כאן הוא הצהרה על טיהורו המוחלט של אללה מבן זוג ושותף מחמת השפלה, כלומר לא היה לו בן ברית שחבר אליו מחמת השפלה, כי מי שזקוק לעזרת אחרים, הוא מושפל ונבזה, ומי שמושפל ונבזה וזקוק לעזור אינו יכול להיות אל הנשמע (الطبري، 2000، الجزء 17، ص 589)
- 5- تَكْبِيْرًا. وَكَبِّرْهُ تَكْبِيْرًا (והלל אותו הלל גדול): פעולת האדרה פולחנית המסיימת בצורה מדגישה חוזרת" בסוף הפסוק מציין את שלילת כל חסרון ואישור כל שלמות לאללה (الزمخشري، 2009، الجزء 3، ص 333)

פעלי אלו משתלבות יחד ליצירת טיעון טיהור אמוני השולל טענות שיתוף והשוואה, ומבסס את מהות הייחוד האלוהי (מונותאיזם). הפסוק נחשב כנוסחה סופית של תורת הייחוד, והוא ראוי לשמש סיסמה לטיהור מוחלט (אבן עאשור, 1984, الجزء 15, ص 35)

ניתוח התרגום העברי – הערות פרגמטיות:

- 1- שכן, נוסח זה כרוך בהיסט סמנטי אמוני. "לא הקים לו צאצאים" לֹא יִכֶּן לֵה "לא לקח לו בן" תורגם ל- (הקים) <https://milog.co.il/הקים> "בעברית משמש לרוב במשמעות "ייסד" או "הקים" הפועל שימוש נפוץ בהקשרים מנהליים או מוסדיים. משמעות זו חסרה את האופי הבחירתי-אמוני הגלום אִתְּחַזַּק (לקח), המעיד על רצון לאימוץ או לקיחת בן כמעמד המיוחס למהות האלוהית, כפי שנטען על "ב מתייחסת "צאצאים" ידי נוצרים או עובדי אלילים קדומים, ולא רק הקמתו הקיומית. כמו כן, המילה

בעברית מודרנית ל"זרע ביולוגי טבעי" או ל"נכדים" (אבן שושן, תשכ"ט, עמ' 2192), ואינה נושאת את המשמעות האמונית הנוגעת ל"בן אלוהי" הכוללת את משמעות הבן האלוהי, כפי שהאסלאם שולל זאת והופכת, מכל וכל. לפיכך, בחירת מילים אלו בתרגום מרוקנת את המשפט מממדו המונותיאיסטי המכריע אותו לדיווח פיזיולוגי נייטרלי, שאינו עולה בקנה אחד עם המבנה הטיעוני של האמונה האסלאמית.

- 2- תרגום – "אין לו שותף למלכות" (ולא היה לו שותף במלכות) תורגם ל " ولم يكن له شريك في الملك " פרגמטי תקין.
- 3- אין לו צורך "ולא היה לו עוזר מחמת השפלה" תורגם על ידי אורי רובין ל " ولم يكن له ولي من الذل " מהשורש "גנן"; ארמית: "מגן" המונח. וזהו תרגום הכרוך בהיסט סמנטי מהותי, "במגן מפני השפלה" "מגנא"; ערבית: "مُغْنٍ" בעברית פירושו "מגן" או "מגן" (אבן שושן, 1975, עמ' 1223). הוא מרמז על כך שהמהות האלוהית זקוקה להגנה מפני סכנה חיצונית, בעוד שהמונח הקוראני שולל לחלוטין את מחליש את הכוונה בהקשר "השפלה" עיקרון הצורך, לא רק את הפחד. כמו כן, השימוש במילה הקוראני, שכן "אל-גל" כאן אינו מתייחס למה שנגרם למהות מפגיעה, אלא זו השפלת הנברא ולא הנלי מן אל-גל" מובן במסגרת מילון הקוראן כעזר שמי שמרגיש חסר או חלש פונה אליו. " הבורא כלומר, אללה אינו זקוק לנלי (עוזר) או תומך מכיוון שמהותו מטוהרת מחסרון מלכתחילה (بن كثير, 1997: 3, ص 52)

החוקר מציין כי התרגום לעברית של הפסוק החותם את סורת אלאסרא, כפי שניתן על ידי אורי רובין, מחליש את המבנה האמוני והטון התהור של השיח האלוהי. הדבר ניכר בבחירות לשוניות המרוקנות את המונחים ממשמעותם הארגומנטטיבית. כך למשל, המונח "اتخذ ولداً" תורגם באופן שמנטרל את המטען האמוני של שלילת הבן לאלוהים, כאשר נבחר תרגום המבוסס על "הקמה" (הולדה או יצירה) במקום על "לקיחה" או "אימוץ", ובכך עובר הדגש ממשמעות רצונית-אמונית של פסילה לתיאור ביולוגי צר שאינו מבטא את דחיית ההשוואה האנושית שבפוליטיזם.

בנוסף, תרגום הביטוי "ولي من الذل" ל-"מגן מפני השפלה" מגלם הסטה סמנטית אשר מחלישה את רעיון התהרה המוחלטת של האל, ומחדירה לשיח מושגים אנושיים מוגבלים שאינם הולמים את ההקשר של האלוהות השלמה והנשגבת. תוצאה זו פוגעת בהעברת ההיבטים התיאולוגיים של האחדות האלוהית, ואינה משקפת את העומק הרטורי והאפיסטמי של הפסוק, באופן שעלול לגרום לכשל פרגמטי בחוויית הקריאה של הקורא העברי.

בהתאם לכך, מציע החוקר את החלופות הבאות: במקום **"לא הקים לו צאצאים"**, יש להעדיף את **"לא נטל לו בן"** כדי לשקף את הפעולה הרצונית הגלומה בפועל **"اتخذ"**, ולהפריך את רעיון הבן האלוהי. במקום **"אין לו צורך במגן מפני השפלה"**, מוצעים ניסוחים מדויקים יותר מבחינה תיאולוגית כמו: **"אין לו כל צורך בתומך בשל חולשה או כפיפות"** שניהם מדגישים את שלמות ההשתחררות של האל מכל תלות, ואת שלילת הצורך בישות תומכת כלשהי. לבסוף, במקום **"פאָר את שמו מאד"**, שמקנה נופך ספרותי כללי, מומלץ להשתמש ב **"הָרַם את שמו ברום מעלה"**, כדי ללכוד את ההיבט הציווי של **"وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا"**, המשלב עבודת הלב עם הכרזה קולית רבת עוצמה של רוממות אלוהית – בדומה לאמירה **"الله أكبر"**.

מסקנות המחקר

- 1- המחקר מצא כי התרגום לעברית של סורת אל-אסראא כפי שנעשה על ידי אורי רובין כשל במובנים רבים בהעברת הפונקציות הפרגמטיות וההגוניות של הטקסט הקוראני, דבר שפגע בהשפעתו הבלשנית והמכוונת.
- 2- התברר כי ההקשר האמוני והתרבותי של המתרגם מילא תפקיד מכריע בעיצוב הטקסט המתורגם, כאשר הרקע האידיאולוגי שלו השפיע על הבחירות הסגנוניות והפרשניות.
- 3- הניתוחים חשפו סטיות סמנטיות בולטות, במיוחד בתרגום פעולות הדיבור והמושגים בעלי הממד הרוחני, מה שגרם לריקון חלק מהפסוקים ממשמעותם השכנועית והמוסרית.
- 4- המחקר הוכיח כי השיח הקוראני מבוסס על מבנה טיעוני שלם, המשלב בין היגיון, רגש ואמונה – דבר הדורש הבנה תיאורטית מעמיקה של מבנה זה טרם ביצוע התרגום.
- 5- המחקר הדגיש את חשיבותה של התאוריה הפרגמטית, ובמיוחד תורת פעולות הדיבור, בניתוח טקסטים דתיים, שכן היא חושפת את הכוונות האמיתיות של השיח מעבר למשמעות הגלויה.

- 6- ההשוואה בין המקור לתרגום הראתה כי הטעות אינה רק ברמת המשמעות הלשונית, אלא גם באובדן המקצב הפרגמטי – כגון האתגר, השלילה, ההכוונה והאזהרה – שהן יסודות מרכזיים בשיח הקוראני.
- 7- המחקר הבהיר את הצורך בגיבוש גישה ביקורתית-פרגמטית בתרגום טקסטים קוראניים, שתתחשב בייחודיות הדתית והתרבותית, ולא תסתפק בהעברה מילונית או בניסוח סגנוני.
- 8- מסקנות המחקר קראו לבחינה מחודשת של השיטות הנהוגות בתרגום הקוראן לשפות אחרות, תוך שימת דגש על העברת הממדים הפרגמטיים, הרטוריים והרוחניים – שכן הם מהווים את ליבת המסר הקוראני.

מקורות וביבליוגרפיה בערבית:

- 1- تونس: دار سحنون. التحرير والتنوير. (1984). ابن عاشور، محمد الطاهر.
- 2- مقاييس اللغة (تحقيق: عبد السلام محمد هارون). بيروت: دار الفكر. (1979). ابن فارس، أحمد بن فارس.
- 3- بيروت: دار المعرفة. تفسير ابن كثير. (1997). ابن كثير، إسماعيل بن عمر.
- 4- لسان العرب (الطبعة الثالثة). بيروت: دار صادر. (1994). ابن منظور، محمد بن مكرم.
- 5- بيروت: دار إحياء التراث العربي. إرشاد العقل السليم إلى مزايا الكتاب الكريم. (ت. 982هـ). أبو السعود العمادي، محمد بن محمد.
- 6- معجم اللغة العربية المعاصرة (الطبعة الأولى). القاهرة: عالم الكتب. (2008). أحمد مختار عمر.
- 7- الحجاج في النص القرآني (رسالة ماجستير منشورة). جامعة الحاج لخضر، باتنة، الجزائر. (2013). إيمان درنوني.
- 8- دقائق الفروق اللغوية في البيان القرآني (أطروحة دكتوراه). جامعة بغداد، كلية ابن. (2005). الدوري، [الاسم الكامل غير متوفر] رشد.
- 9- المفردات في غريب القرآن (تحقيق: صفوان داوودي). بيروت: دار القلم. (2004). الراغب الأصفهاني، الحسين بن محمد.
- 10- بيروت: دار الكتاب العربي. الكشاف عن حقائق التنزيل. (2009). الزمخشري، محمود بن عمر.
- 11- تاج العروس من جواهر القاموس (ط. 1، ج 1-40، تحقيق عبد الستار أحمد. الزبيدي، محمد بن محمد بن عبد الرزاق فراج). الكويت: وزارة الإرشاد والأبناء، المطبعة الحكومية.
- 12- القاهرة: دار هجر. جامع البيان في تأويل آي القرآن. (2001). الطبري، محمد بن جرير.
- 13- كشاف اصطلاحات الفنون (تحقيق: عايد حروج). بيروت: دار الكتب العلمية. (2005). التهانوي، محمد علي.
- 14- الإعجاز اللغوي والبياني في القرآن الكريم (الطبعة الأولى). المكتبة الشاملة الذهبية. (2019). الشحوذ، علي بن نايف.
- 15- مفاتيح الغيب (التفسير الكبير) (الطبعة الثالثة). بيروت: دار إحياء التراث العربي. (2000). الرازي، فخر الدين.
- 16- التفسير المظهري (تحقيق: غلام نبي التونسي). باكستان: مكتبة الرشدية. (1991). المظهري، محمد ثناء الله.
- 17- تفسير ابن فورك من أول سورة المؤمنون إلى آخر سورة السجدة (تحقيق: علاء عبد القادر. (2009). ابن فورك، محمد بن الحسن بندوقيش). مكة المكرمة: جامعة أم القرى.
- 18- القاموس الفقهي لغة واصطلاحاً (الطبعة الثانية). دمشق: دار الفكر. (1988). أبو جيب، سعدي.
- 19- القاهرة: دار الفضيلة. معجم المصطلحات والألفاظ الفقهية. (2000). عبد المنعم، محمود عبد الرحمن.
- 20- إعراب القرآن وبيانه (الطبعة الرابعة). حمص: دار الإرشاد للشئون الجامعية. (1995). درويش، محيي الدين بن أحمد.
- 21- الجدول في إعراب القرآن الكريم (الطبعة الرابعة). بيروت: مؤسسة الإيمان. (1997). صافي، محمود بن عبد الرحيم.

- 22- كشفاف اصطلاحات الفنون (تحقيق: عايد حروج). بيروت: دار الكتب العلمية. (2005). التهانوي، محمد علي
- 23- القاموس المحيط (الطبعة الأولى). بيروت: دار الفكر. (2003). فيروزآبادي، مجد الدين محمد بن يعقوب
- 24- نظرية أفعال الكلام (ترجمة: [المترجم غير مذكور]). الدار البيضاء: دار أفريقيا الشرق. (1991). أوستين، جون لانغشو
- 25- مدخل إلى نظرية الفعل الكلامي (ترجمة: سعيد حسن بخيري). القاهرة: مكتبة الشرق. (2012). هنداه، لان جوتسي
- 26- الترجمة وإشكالات المثاقفة (أعمال المؤتمر الدولي، 26 فبراير 2014). الدوحة: منتدى. (2014). عبد العزيز، مجاب الإمام محمد
- العلاقات العربية
- 27- المعجم الوسيط (الطبعة الثانية). إسطنبول: دار الدعوة. (2004). الوسيط، مجمع اللغة العربية

מקורות וביבליוגרפיה בעברית

1. Even-Shoshan, A. (2003). Ha-Milon ha-Hadash: Milon Ivri-Ivri. Jerusalem: Kiryat Sefer.
2. Landau, Y. (1993). "The argumentative discourse: Definition, types and roles." Sihot – The Israeli Journal of Psychotherapy, 7(2), 24–30. [Hebrew]
3. Reverso Context. (n.d.). Translation: Hebrew-Arabic: להאיר את עיניים. Retrieved May 23, 2025, from <https://context.reverso.net/תרגום/עברית-ערבית/להאיר+את+עיניים>
4. Rubin, U. (2005). The Qur'an in Hebrew translation with commentary. Tel Aviv: Resling Publishing.
5. Choueka, Y., & Rav-Milim Team. (1997). *Rav-Milim: A comprehensive dictionary of modern Hebrew* (Vol. 1, A–G). C.E.T. – Center for Educational Technology; Miskal (Yedioth Aharonoth & Sifrei Hemed); Steimatzky.

מקורות וביבליוגרפיה זרה:

1. Ashby, M. (2000). Oxford Advanced Learner's Dictionary of current English (6th ed.). Oxford University Press.
2. Elewa, A. (2014). Features of translating religious texts. Journal of Translation, 10(1), 25–28. Multilingual Matters.
3. Hickey, L. (Ed.). (1998). The pragmatics of translation. Multilingual Matters.
4. Le Grand Robert. (1989). Dictionnaire de la langue française. Paris.
5. Longman. (1989). Dictionary of contemporary English Longman.
6. Perelman, C., & Olbrechts-Tyteca, L. (1969). The new rhetoric: A treatise on argumentation (p. 45). University of Notre Dame Press.
7. Searle, J. R. (1969). Speech acts: An essay in the philosophy of language. Cambridge University Press.
8. Searle, J. R. (1979). Expression and meaning: Studies in the theory of speech acts. Cambridge University Press.

**Republic Of Iraq
Ministry Of Higher Education and
Scientific Research
University Of Anbar**

UNIVERSITY OF ANBAR JOURNAL FOR LANGUAGES AND LITERATURE

**Quarterly Peer-Reviewed Scientific Journal
Concerned With Studies
And Research On Languages**

ISSN : 2073 - 6614

E-ISSN : 2408 - 9680

Volume : (17) ISSUE : (3) FOR MONTH : September

YEAR: 2025